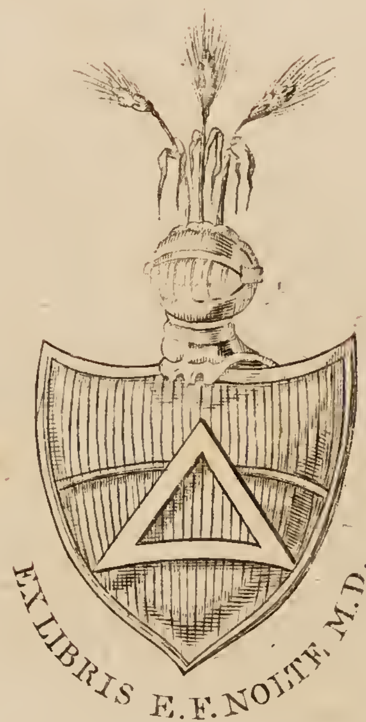



EX LIBRIS E.F. NOLTE M.D.

DAVID-SIGISMUNDI Büttners
CORALLIOGRAPHIA SUBTERRANEA.

Seu
Dissertatio
De

CORALLIIS FOSSILIBUS,

In Specie,
De

LAPIDE CORNEO
Horn- oder gemeinem Feuer-Stein/

Cum
Tabulis æneis.

LIPSIÆ,
Impensis FRIDERICI GROSCHUFFII. Anno 1714.


WELLCOME
HISTORICAL
MEDICAL
LIBRARY

PER ILLUSTRI
AC
GENEROSISSIMO
DOMINO
DN. JOH. MAUR.
AB HESLER

DYNASTÆ IN VIZENBVRG, LüTHERSTÆDT, PRETIZ, KLEIN-EICHSTÆDT, KLEIN-WANGEN, ET GELBIZ &c.

PRINCIPIS REGII ET ELECTOR. SAXON. HÆRED. CUBICULARIO NOBILISSIMO &c.

DN. SUO GRATIOSISSIMO,

FELICITATEM PERPETUAM

precatur
observantissimus
Bütt.

PER ILLUSTRIS AC GENE-ROSISSIME,

DOMINE GRATIOSISSIME.



Acillimus ſane ad TE mihi patuit *aditus*, ſingulari me hactenus refeciſti *gratia*, & plurimum utilitatis mihi nunc quoque affert *conſvetudinis* tuæ uſus: ut maximam exinde capiam animi voluptatem, ſi fortè, horis quandoque ſubciſivis mihique relictis, TE *& perillustrem Fratrem tuum*, DN. HEINRICUM ſalutare licuit.

Qvanto majori amore feror in vera Antiqvitatum & rerum naturalium Studia, tanto gratior & acceptior ſemper mihi fuit ſingularis illa *Tecum diſſerendi* facultas.

Nam quoties mihi contigit adire TE, *præſentem & acrem Antiquitatum ac Rei numariæ judicem, hilaremque Studii Mathematici ac Phyſici cultorem*, qvem *Germania*, qvem *Italia*, qvem *Gallia conſummatum* nobis redditerunt,

runt,

runt: toties, ſermonibus TEcum habitis, diſceſſi, *Mæcenas Maxime*, inſtructior.

Cumque ego, Foſſilium Scrutator, *Coralliographiam ſubterraneam hanc* (cui forſan orbis eruditi & curioſioris gratiam conciliabit vel ipſius *argumenti novitas pariter ac raritas*:) publici juris nunc faciam; NOMEN TVVM PERILLVSTRE diſſertationi huic præfigere, publicumque inſignis TVÆ *gratiæ*, qvâ frui hactenus licuit, TESTIMONIVM perhibere auſus ſum: Spe fretus, fore, ut devotiſſimum hoc pietatis & obſervantiæ meæ *monumentum ſerenâ accipias fronte*, meque benevolentiæ *tuæ* & conſvetudinis honeſtisſimæ uſu ulteriori habeas dignum. *Deus autem* (*T. O. M. per illuſtrem Domum TUAM* jubeat florere quam diutiſſime, VOTAque TVA SECUNDA *ſecundet*! id quod ex animo precatur,

Nominis tui per illuſtris

Querf. d. 20. April.
Anno 1714.

obſervantisſimus

BÜTTNER.

Elench:



ELENCHUS.

CAP. I.

De diversis quibusdam opinionibus circa Fossilia, olim submersa, in genere.

CAP. II.

De coralliis marinis, ut marinis.

CAP. III.

De coralliis Fossilibus, unâ cum recensione è tabulâ æneâ I. II. III.

CAP. IV.

De lapide corneo, Horn/oder gemeinem Feuer-Stein.

CAP. V.

CAP. V.

De origine ac natura coralliorum fossilium.

CAP. VI.

De origine ac natura lapidis cornei.

CAP. VII.

De sede seu loco deprehensionis horum coralliorum fossilium.

CAP. IIX.

De via ac vi, qua pervenerunt in nostras regiones mediterraneas ac montosas.

DEI



DEI Solius Benignitate.

CORALLIOGRAPHIÆ SUBTERRANEÆ

Cap. I.

De diversis quibusdam opinionibus circa FOSSILIA, olim submersa, in genere.

§. I.

NUllum credo nostrûm tam rudem rerum naturalium esse, qui fando nunquam inaudiverit, subter crustâ globi habitati latitare FOSSILIA, summam quæ habeant *convenientiam*, imò *identitatem* cum plerisque ad regnum animale ac vegetabile pertinentibus. Inde quoque proverbium puto natum: *Nihil supra terram esse, quod non simul sit infra illam.*

§. II.

Nimis tamen *vexata* videtur doctrina circa hæc fossilia, utpote quæ multis, nec inferioris ceræ Physicis, crucem fixerunt, & *adhuc* figunt, seculo quamvis oculatiori. Excell. Dn. *Luidius, Anglus sagacissimus ac laboriosissimus* de se ipso fatetur: Diurna, inquit, harum rerum contemplatio non aliud nobis, quam novam quotidiè admirationis, dicam; an

 stupo-

ſtuporis? occaſionem præbuit; adeo, ut heſternis innixam obſervationibus ſententiam, *hodiernis labefactatam* ſæpe fuerim expertus.

Lithophylac. Britan. Epiſt. VI. ad Dn. D. Ioh. Rajum.

§. III.

Nec ſine ratione. Regni enim animalis ac vegetabilis indigena, per quatuor annorum millia, in carcere terreo concluſa, partim in diluvio contuſa, poſteà corroſa, in lapidem vel mineram commutata, characteriſticas ſui regni notas *externas*, unâ cum qualitatibus *intrinſecis facillimè amiſerunt*. Quid? quod multæ in mari noſtro poſt diluvium catholicum verſantes ſpecies, ne dicam genera, oculos noſtros omnino lateant, quæ tamen poſt diluvium foſſiles reperiuntur & *cum marinis, nunquam vel rariſſime acquirendis*, nec conferri, nec tales judicari poſſunt, quales reverâ ſunt. Exempli inſtar ſint nobis Belemnitæ ac Lapides judaici, particulæ animalium quorundam marinorum, ut circumſtantiæ ſuadent.

§. IV.

Nemo igitur mirabitur quosdam, ſibi *nimium diffidentes*, de exoptato inveſtigationis eventu deſperare, hærere ac meditabundos ſibi Chimæras ac Phœnices fingere, de quibus paulo poſt. Exin hi vel alii id devotè narrant, quod *Patres*, inſimul paternam ſimilitudinem fideliſſimè i. e. *falſa non falsò* transſcribunt, ne mingere videantur in veterum cineres, quos adorant. Præcipuè verò miraculifices & iconophili à quodam Bonifacio redivivo ſibi anxiè cavent, qui Virgilium Epiſcopum, quamvis philoſophantem, ob aſſertos Antipodes fulmine olim petiit, ſed romano. (*a*) Imò hodiè quoque dira minatur nobis, ridentibus ſuas mulierculas infantigeras, papas triplâ côronatos, Iacobos Compoſtellanos conchiferos, angelos tutelares, fictos victos à ficto Georgio Dracones, unâ cum braſſicâ cruciformi Hamburgenſi. (*b*)

(*a*) Centur. IIX. Magdeb. p. 534. (*b*) Relation curioſ. Happel. Tom. I. p. 334.

§. V.

Ex adverſo Scholaſticorum hæredes *nimium confidunt* Phyſicâ terminiloquâ & diſſonâ locorum communium harmoniâ, literaturâ magis,

quam

quam eruditione fœtâ. Huc referenda est Disputatio quædam de figuris variarum rerum in lapidibus etc. quâ Metaphysicus novam naturam subterraneam, sesquipedalis tituli; *metallo-litho-geneticam* producere conatus est. *(a)* Propterea ab Excell. Dn. D. Christiano Maximil. Spenero, Reg. Maj. Boruss. Consiliario ac Archiatro, etc. in eruditissimâ de Crocodilo marino fossili dissertatione ex merito notatus: Modum, inquit, hunc indigitare sustinuit autor, & tandem eodem ferè temperamento implicatissimum quæstionis nodum solvere conatur, quo Philosophus ille Æsopicus quæstionem hortulano propositam: Cur herbæ sponte nascentes lætius ac uberius crescant, præ herbis solicitiori hortulanorum culturâ terræ implantatis, dicendo: *Sic esse comparatam harum rerum naturam.* *(b)*

(*a*) Cap. II. §. 58. 62. 63. (*b*) Part. I. Miscell. Reg. Boruss. Societ. Scient. p. 112.

§. VI.

Numerosior tamen illorum exercitus, qui facillime se expedivisse credunt & è Scepticismo effugisse, quando abnegatarum qualitatum occultarum loco, *malo longè pejus*, *lusus nempe naturæ*, substituunt & sæpe non sine bile, defendunt. Archæo & Archæum ludunt, sed ad urnam usque nescient Quem? Archæum quippe salutant, qui à creato mundo, mundo illudat blandulus, &, ut Vir acerrimi judicii Dn. D. *Georg. Ernst. Stahlius*, Reg. Maj. Boruss. Consiliarius ac Archiater, Medic. ac Phys. Profess. in Acad. nobis vicinâ, epistolio ad me dato, illorum sensa urbanè expressit: **Ein** Archæus **werde von ihnen gedichtet, der solchen Spaß, Possenspiel und unnütze Spiele-Werck vornehme, darüber die Leute Maul und Nasen auffsperren solten,** inserto Diluvii testibus p. 175. 183.

Conf. Dn. D. *Lungershaus.* Disput. de imitamentis nat. p. 96. §. 5. n. 2. *Rudera diluv. testes*, §. 81-86. 88-103.

§. VII.

Quasi verò *majestaticus ac gravissimus Essentiator* actuosissimâ causarum ordinatione seu directione ordinis naturalis, nunquam non effecti-

vâ, *ludat*. Sanè hic ordo, ſive Archæum ac Spiritum mundi ſive naturam naturatam, imo naturantem ſobriè dixeris, ab operoſiſſimâ ſapientiſſimi ac ſeveriſſimi Numinis mente ac voluntate *unicè dependet*, nihil ex ſe intendit, neque ἄνοος intendere, deſtinare & efficere poteſt. Ideo quotquot luſuum inſimulatur natura, *tot imputari Directori graviſſimo* ſciant ac vereantur aſſertores, potisſimum, qui Chriſtiano nomine ſuperbiunt, tamen, aſſertione Luſuum, *materiam idololatriæ ſubminiſtrant*, imò *Apollinem ac Muſas* annuli Pyrrhini cum his luſibus *crucifixorum &c.* annumerari ac credi, *ipſumque Deum* illorum *idolorum*, *ut horum crucifixorum*, *effigiatorem eſſe*, inconſultè perhibent.

§. VIII.

Non equidem diffiteor, globo terraqueo per cataclyſmum feralem depravato ordinem hunc diſturbari & impediri, vel etiam in cauſis propioribus præpediri, quod quam plurima phænomena, malè vel etiam à *Viris eruditis*, *ad hominem & captum moremque vulgi tantùm*, luſuum nomine annotata, commonſtrant. Verum neque ob hanc diſturbationem vel confuſionem, luſuum incuſanda eſt œconomia naturæ. *Natura, propriè loquendo, nequaquam ludit*, ſed ludere *videtur* illis, qui parili ingenuitate cum aſſertoribus qualitatum occultarum *propriam inſcitiam confiteri recuſant*, quin potius phænomenorum cauſas occultas pro naturæ ludicris venditant, ne nihil philoſophatos eſſe videantur. *Seriò, quia neceſſariò* agit natura, *etiam in cauſis perturbatis*, *aliter diſpoſitis*, *moratis*, *præpeditis*, *inde effecta ordinaria ac regularia non producentibus*. Quod è doctrinâ monſtrorum regni animalis ac vegetabilis luculenter conſtat. Profectò, & aſylo ludionum, nempe Dendritæ, certa diſpoſitio & *neceſſariò agentis & materiæ habilis* ineſt, ſecundum quæ *ita*, *& non aliter*, effigiari poteſt Chorolithos vel Dendrites, propriè ſic dictus, & à lithophytis planè alienus.

Conf. Excell. Helvetiorum Phyſici, Dn. D. *Scheuchzer*, Herbarium diluvianum fol. 17. ſq.

§. IX.

§. IX.

Liberalis tamen sim, ne de me omnem dissensum criminentur Pægmosynophili tenaciores. Unà cum eruditissimo Philosopho ac Medico Dn. D. *Ioh. Iac. Beyero*, Professore in Altdorfinâ celeberrimo, *(a)* *aliisque* Viris Philosophis, lusuum nomine, ad mentem vulgi *tantùm* utentibus; Lusus confiteor, profiteor. LUDITUR, inquam, LUDITUR. Verum cujus est Fabula? *Naturæ*? Retraho. *Phantasiæ* humanæ *visu abutentis*? Stat sententia. Phantasiæ scilicet à *judicio desertæ*, *confusæ*, *præoccupatæ*, *vel etiam credulæ*, *imò* MIMULÆ.

(a) Oryctograph. Noric. p. 31.

§. X.

LUDITUR, quando causarum ordinatio, decursus & effectus aliter dispositus, imò sæpe quoque ordinarius ludivendos latent, & hi aliquid *occulti habent*, *quod ex imperitiâ* mirentur.

§. XI.

LUDITUR, quando *imaginatio ex apparentiâ* rerum fallitur & fallit. Quando Pægmosynophili stellas comatas, nubes armatas, equestres, dimicantes, feretrales, virgeas ac in illis *Morbonam* falce fœnariâ instructam ac metentem, den Tod mit einer Sense, & quid non? *vel soli* vident, hisce oculis *suis* usurpasse jurant, & ostiatim perorant tremuli.

§. XII.

LUDITUR, quando in metallo in aquas infuso, in sputo in pavimentum exscreato, inprimis *in lapidibus commixtæ materiei*, marmore, achate, &c. orbes, urbes, cruces, duces, coronas, corinnas, lectores, lictores, Apollinem, Apellem, Moysen, Musas, lyras, Lares, pontifices, pannifices, littora, literas, numulos, numeros enumerant, & videre alios *jubent*. Potissimum, quando id, quod cum historiâ quadam *religiosâ* consimile, ut *ovum cum ove*, illis videtur, τὸ θεῖον superstitiosè, ne dicam blasphemè, salutant. Quem errorem

rorem Kircheri, Viri *coetera doctissimi*, suum quoque fecit autor Disputationis de figuris variarum rerum in lapidibus.

Kircher. Mund. subterran. Lib. IIX. sect. I. c. 9. *Autor* disput. Cap. II. §. 54.

§. XIII.

Et quod mirandum, etiam alii nostratium hunc errorem errant, qui Marias cum infantulo, crucifixos, Lutheros &c. è lapide, tanquam, ex tripode, deprædicant, & denuo recensentes, non aliter se habent, dementati credulitate, ac *homo melancholicus*, vel egregiè mendax, qui fictum proprium *iteratò* narrans, sibi ipsi imponit & *suum proprium* fictum pro *non ficto seriò* reputat.

§. XIV.

Verum enim verò quanta & miranda mentis catastrophe! Iidem ex adverso *vera* animalium ossa, imò sceleta *integra*, *vera* conchylia, *vera* denique *ac genuina* vegetabilia, ex inundatione catholicâ limoso fluido admixta, oculis obliquatis despiciunt ac lusibus naturæ ludicre annumerant, seriæ naturæ planè nescii. Ideo lusus ubique crepant ac nundinantur: Ey seht doch her! wie spielt doch die Natur nicht? hier Knochen! hier Muscheln! hier Schlangen-Zungen aus Malta!

§. XV.

Deum itaque, naturæ præsidem, pro mimo habent, ipsi mimilogi; pro statuario ac pictore ipsi anaglyptæ ac figuratores, lusus affingendo divinæ *omnipotentiæ*, *omnipotens DEI nomen in vanum assumentes.* Ita enim de his concionantur: Bey GOtt ist kein Ding unmöglich. Warum solten dergleichen Dinge nicht in der lieben Erde geschaffen seyn? Welcher Christ wolte Göttliche Allmacht leugnen? Hoc superstitioso philosophemate securiores, mundum alium, ac planè absurdum imaginantur, plura commentantur ac sine fronte commentiuntur. Machen Glossen und tichten, ohne Ruhm zu melden, ein gut Theilgen darzu.

§. XVI.

§. XVI.

Huc referenda est *Lambecii*, Viri multæ lectionis & confidentiæ, commentatiuncula in Phiolam quandam achatinam. Iste enim pro religiosâ potestate Iconophilorum, cum *pictoribus ac poëtis semper æquâ*, è maculis ac faculis, non insolitis Achatæ, sibi *literas & in subsidium, signa fingit, multa in explicatione auctificans* omniaque verò Christianismo applicans. Qua temeritate sane facit, ut naturæ *achatinæ gnari* Iudæi, Turcæ ac Gentiles saniores in stomacho *de fide Christianorum rideant.*

Biblioth. lib. I. p. 25. §. 27.

§. XVII.

Phantasiæ quoque *nimis confidenter indulgent*, qui vaporibus marinis, nivibus denique atque pluviis *auram quandam plasticam*, ut loquuntur, inesse ingeniosè magis, quàm solidè, dicam; an seriò? perhibent, *Viri cætera doctissimi ac laboriosissimi.* Quæ scilicet aura genetrix è vividis conchyliis, imò putridis aliisque marinis egrediatur, ascendat in atmosphæram, delabatur in solum, per tot strata, marmorea quoque ac solidissima, usque ad certas matrices, in gremio terræ ante dispositas, ad imprægnationem avidè expectandam ex magnetico quodam anhelitu excipiendam, quasi prædestinatas, sine ullo errore penetret sciola, ibique generet fœcundissima.

§. XVIII.

Ast nemo ferè Sophorum assurgit ingeniosæ huic ac lepidæ fabellæ, quam, ut credo, *tantùm ingenii exercendi gratiâ* proponunt autores. Verentur enim Physici, ne hæ inanimæ animulæ carptim ac scissim ascendentes è salo ad Solem, circumvolantes inter tonitrua, descendentes per saxa, per ignes, inter terræ vapores frigidulos, minerales, lethales, citius exspirent, quam inspirent & animent.

Conf. Dn. D. *Scheuchz.* Querelas ac Vindic. Piscium p. 5. sq. Ejusdemque *Herbarium diluvianum*, præf. fol. 4. Dn. D. *Stahlii* epistolium testibus nostris diluvii insert. p. 172. sq. Et si lubet, ipsos *diluvii testes* §. 103-114.

§. XIX.

§. XIX.

Silentio prætereo alios, qui cum notatis interdum conspirant. Dicam tamen in compendio, quod res est. Viri prædicti statum habitumque globi terraquei *præsentem pro primo ac creato integro habent, nullum planè, vel exiguum per feralem illam inundationem experto damnum.* Idcirco fossilia animaliter ac vegetabiliter characterisata (sit venia his & aliis auri Ciceronianæ novis ac nauseosis, *Res eloquar, non verbula*, tempore Ciceronis usitata) Nautilitas scil. Echinitas, Conchitas, Ossa fossilia, Lithoxyla, Lithophyta &c. partum esse mineralem, animalibus ac vegetabilibus consimilem, Archei sc. chimærici ac Pandoræ nunquam paritura religiose decantant.

§. XX.

Attamen non desunt *demonstrationes physicæ*, inquit experientissimus Dn. D. *Casp. Bartholinus* (*a*) desumtæ ex altissimis montibus, in quibus extant certa vestigia, & è longissimis terrarum tractibus, qui obducti reperiuntur variis collibus arenosis ex alluentis ac *turbidi fluidi sedimento* ortis & magnam cum maris fundo similitudinem habentibus. Adeo, si ubique observentur terrarum strata, & planorum profunditates, ibi quoque reperirentur argumenta diluvii.

(*a*) de origine fontium, §. 5. p. 17.

§. XXI.

Nec defuerunt Viri alii, qui penitius in fossilia hæc introspexerunt, &, quantùm sensûs ac rationis acumen penetrare potuit, pro submersis animalibus ac vegetabilibus agnoverunt.

§. XXI.

Ut enumerentur autores, nec meæ Bibliothecæ, nec pagellæ copia est. Sequentes tamen, quorum aliquos Bibliotheca haut sufficienter instructa tenet, non tacebo: *Cæsalpinum: Poterium: Fabium Columnam: Nicolaum Stenonem: Petrum Bocconem: CasparumBartholinum: Iacobum Grandium: Iohannem Rajum*, Viros & ingenio & experientiâ clarissimos, citatos à Dn. Ioh. Woodvvardo, Anglo ac Dn. Ioh. Iac. Scheuchzero: (*a*) Quin & ipsum *Woodvvardum* eruditissimum, ejusdemq;

Inter-

Interpretem Dn. D *Ioh. Iac. Scheuchzerum*, Acad. Tigur. Professorem, *Argum physicum*, Fautorem meum animo propiorem. (*b*) Dn. D. *Christian. Maximilian. Spenerum*, Reg. Maj. Boruss. Consiliarium & Archiatr. pientissimi ac solidissimi Theologi Filium, tanti Patris similem: (*c*) Dn. D. *Ioh. Wilhelm. Beyerum*, Theol. Professorem in Altdorf. Magni Theologi Filium non minorem. (*d*) Fratrem hujus germanum Dn. D. *Ioh. Iac. Beyerum* in eâd. Acad. Medicinæ Professorem celeb. (*e*) Dn. D. *Petrum Wohlfart*, Archiatrum Casselensem, experientissimum; (*f*) Dn. *Gottl. Fridr. Mylium*, *de Patriâ*, *patriæ* ob fossilia optimè merentem, Fautorem meum & in hâc palestrâ commilitonem exoptatissimum. (*g*) Dn. *Leonh. David Herrmannum*, apud Masselenses Past. primarium, amicum desideratissimum. (*h*)

(*a*) In Geograph. physica p. 34. (*b*) Querel. ac Vindic. Piscium. Herbar. Diluv. (*c*) In dissertatione de crocodilo fossili. (*d*) In dissertatione de fossilibus, diluvii monumentis, scripto concinno ac solidissimo. (*e*) Oryctograph. Noric. p. 67. (*f*) In ultimo Hanoviæ Vale. (*g*) Part. II. Memorab. Saxoniæ subterr. p. 34. (*h*) In Masselographia p. 205.

§ XXIII.

Horum aliorumque vestigia & ego premo, sed cruribus non adèo solidatis. Sufficiet & velle & moveri. *Motu forsan augebuntur vires.* Edidi ante quatuor annos, sub *favore* honoratissimi Dn. *Mylii*, *Rudera diluvii testes.* Nunc meditor *Physicam diluvianam*, *DEO juvante, edendam.* Interim instinctu cujusdam Patroni hanc de coralliis fossilibus dissertatiunculam præmitto, additis simul ad Illustrationem *tabulis quibusdam æneis.*

Cap. II.

De coralliis marinis, ut marinis.

§. I.

Nemo me de coralliis differturum arguat, ac si parerga agerem, dum corallia *marina prius* contemplor, eaque *fossilibus præmitto.* Ab imperitioribus enim corallia fossilia *facilius agnoscentur, originis esse corallinæ, cum juxta ponuntur & cum marinis conferuntur.*

§. II.

Sunt enim corallia, ut qualiquali descriptione rem proponamus, partim stirpes, partim effluvia petricosa, quæ intra aquam ad fundum ac parietes saxosos exoriuntur & succum viresque auctrices inde trahunt.

§. III.

In *genus lignosum ac lapidosum* dividuntur corallia, ab oculatissimo cœco, D. *Georg Eberhard Rumphio*, Hanoviensi, Consiliario ac Mercatore Belgico in Amboyna, Academiæ curiosorum naturæ altero Plinio.

Indian. Rapport, LII. p. 107. append. Muſ. Muſeor. Dn. D. *Valent.* Tom. I. Conf. quoque Muſ. *Valent.* p. 104.

§. IV.

Non dubium est, quin in oceano magno, *largissimo* reperiantur numero, quod nemo sobrius facile negabit. Certè, si [illegible] fundum maris, ut elegantissimo ære id communicavit *Constantinus Groot* in der Biblischen Weisheit, exhaustis vel abductis aquis undiquaque aperiretur, ubivis uberrimæ horum segetes oculis nostris sese offerrent. Videremus fossam seu ædes maris universas *hac illac vestitas* ramosis non tantùm, sed imprimis globosis, aliisque *coralliorum generibus ac speciebus*, imò densissimis stratis ad modum pavimenti vel etiam collium, non aliter, quam incultam terram fruticetis, ericetis, vepretis, dumetis, fungis, muscoque densissimo constipatis. Videremus *incrementa coralliorum annua,* strata

ſtrata inde *ſuper ſtrata.* Videremus *protuberantia* corallia, quibus *involutæ ac conſepultæ ſuccoque corallino repletæ ac adunitæ* fuerint exuviæ echininæ, conchicæ aliorumque animalium marinorum oſſa. Videremus certis in locis hoc pavimentum *multis ulnis denſum*, *multis milliaribus diffuſum* & expanſum. Hoc quoque credere ſuadet immenſa coralliorum copia tantùm ad littus maris reperiunda, quam murarii Aſiatici partim in calcem redigunt.

§. V.

Ita comparatam eſſe maris foſſam docent quoque fluvii. *Balbinus* in hiſtoriâ Bohemicâ teſtis eſt, ad collem, Bohemicè: *Scherberle*, fluvium quendam alba ac rubra corallia producere. Tabulâ noſtrâ tertiâ fig. I. videmus Pyritam culinarem ſeu lapidem corneum, è fluvio neſcio: quo? Sileſiaco, miſſum orphanotrophio Hallenſi, mihique per manus Dn. *Vibingii* communicatum, qui, t. t. præfuit cameræ naturalium. In hoc lapide, inſidet vegetabile quoddam aquaticum, nunc aridum & ex viridi nigricans longifolium, incurvatum, flexile, in extremitatibus criſpatum. Eodem modo in lapide corneo adhæret, ut cæteræ plantæ marinæ fundo ſaxoſo, orificio quaſi expanſo, hiante ac ſugente. An immediatè ortum ſit è lapide corneo, an ſeminium in lapidem inciderit, ibidemque innutritum fuerit, me fugit. Poſterius tamen videtur probabilius. Nec ſpecies mihi, aliisque, quibuscum communicavi, conſtat. Tale quoque vegetabile verè marinum, abſcerptum tamen à lapide inter cimelia aſſervat Dn. *Leupold.* Mathematicus Lipſienſis.

§. VI.

Ut ſupra dictum ad duas claſſes non incongruè redigi posſunt, *dendrici* ſcilicet *generis ac petricoſi.*

§. VII.

Dendricon, linguâ Malaycâ, Indis doctâ, doctisque vernaculâ: *Acarbahar* nominatur. Hoc genus in diverſas diſpeſcitur ſpecies, & quæ propius ad vegetabilia ſupra-terreſtria accedunt, quamvis de indole ſaxoſâ non nihil participent.

§. VIII.

In relationibus Indicis citatis ſequentes recenſentur: (*a*) Acarbahar Pahor, corallium nigrum ac genuinum, Plinio Antipathes (2) Acarbahar Rotang ſeu Salianos & linguâ Ternaticâ, Baumanhu (3) Acarbahar genuinum, Lac Laci. (4) Acarbahar Oulan, ſive angviforme (5) Acarbahar Cipas. See-Foche (6) Acarbahar Theophraſti, Abies marina See-Cypreſſen. Geniſta aculeata. (7) Acarbahar Rutti hutti, Erica marina. See-Hayde. (8) Acarbahar Rumpot. See-Heu. *Omnes* hæ ſpecies ſunt *nigri coloris*.

Indianiſche Rapport, append. Muſ. Muſeor. Dn. D. *Valentini*, Tom. 1.

§. IX.

Generis quoque dendrici ſpecies *albidæ* enumerantur ſequentes; Calbahar invicem dictæ. (1) Calbahar nodoſum littorale. Gezackt und gegittert, Carolo Cluſio lib. 1. exoticorum; Hippuris ſaxea, ſteinerne Pferd-Schwantz. Hûc quoque referenda Hippuris pelagia. (2) Calbahar Bantamicum, quod cum noſtris Europæis coralliis albis, quâ formam externam convenit. (3) Calbahar, ramis diſtinctum.

§. X.

Tertia ſpecierum claſſis, generis lignoſi eſt *coloris fuſci*. (1) Calbahar Poëty vel Calbahar Cajou Pouti i. e. ſubalbidum lignoſum (2) Rode Rade ſive Malaycè; Acarbahar ſaſaſpo (3) Calbahar minus, kleine graue Seefloche.

§. XI.

Quarta ac ultima ſpecies generis dendrici (1) Calbahar reticulatum, ſ. cancellatum. (2) Calbahar meru. (3) Acarbahar ſpongioſum, & ob putatitium uſum medicum: Datu Svvangi, Zauber-Stein.

§. XII.

Sequitur nunc genus ſaxoſum. Species ſunt vel fruticiformes vel vari-formes, quâ diviſione, ni fallor, Rumphianâ, ſuperſedere cogimur.

§. XIII.

§. XIII.

Frutici-formes sunt, (1) Carang Bonga. Weisse Corallen-Bäumgen. Pulcerrima omnium. (2) Carang Alea, magis truncum, quam ramos imitans, & ad structuram radicis Galangæ. (3) Carang Goyla, ramis plicatis ac contortis. (4) Carang nigricans. (6) Amaranthus saxeus. (7) Tsienkelant. See-Neglein. (8) Polong-lant See-Mutter-Nelcken. (9) Reticulum marinum.

§. XIV.

Altera s. variformis species ita dividitur: (1) Fungus saxeus, plicis repandis vel surgentibus. (2) Batu Parudan. Stein-Raspen. (3) Mitra polonica, corallion gibbosum. (4) Lapis aquosus, propter spongiositatem ita dictus. (5) Carang Katzen-Kopf. Hæc species à murariis Indicis in calcem facile redigitur. (6) Belemnites marinus, Wasselstein.

§. XV.

Aliis nominibus insigniuntur *Americana* corallia, convenientibus partim cum denominationibus Veterum. Conf. omnino curiosissimi ac laboriosissimi Dn. *Scheuchzeri* Querelæ ac Vindiciæ piscium p. 32. & quæ ex Hans *Sloane*, Viri experientissimi, historia *Iamaicæ* subministravit.

§. XVI.

Verùm enim verò quam plurimæ restant species, forsan quoque integra genera, quæ nostros oculos latent. Nec vereor asserere, *plures reperiri fossiles*, utpote ex *imâ abysso, tempore diluvii, expulsas*, quæ hodiè multis de causis produci nequeunt, nec alio motu vel casu evehi ac ejici possunt. Hoc ut credam, adducor à Nautilitis, specie pluribus, quam Nautilorum, nobis cognitorum. Ita quoque comparatum est cum Echinitis & Echinis marinis. *Hi nobis rariores, illi frequentiores.*

§. XVII.

Generationis modus non adeo notus nobis, potissimum generis saxosi ad nostram considerationem magis spectantis. Rationi non repugnat, lactisimiles guttulas ramorum extremitatibus excidere, quarum virtute seminali ac crescibili novæ exoriuntur corallia. Vidi ego corallion apud Dn. *Ioh. Fridr. Kreichausium*, Mercatorem Lips. spectatissimum, in

conchæ testâ ortum. Aliud alibi in cochleâ. Ni fallor aliud apud autorem quendam, cujus nomen me fugit, in cranio humano. Hoc tamen, ut autumo, aliter fieri non potuit, nisi præfato modo. Hæc seminia à *Gassendo* in vitâ *Peireskii* salutantur flores corallini ex apicibus ramorum, tanquam matricibus, propullulantes ac destillantes.

Conf. Dn. D. Valentin. Mus. Museor. p. 104.

§. XVIII.

Sed quid hæc ortûs ratio ad omnes species? Aliæ restant peritioribus me cognitæ. Observavi in corallio, Malaycè: Batu Parudan, dicto, *partes supra partes* ad modum *fluorum crystallinorum* exoriri, vulgo: Drusen, Flüsse, Quartze, aliorumque lapidum destillitiorum, ubi semper novæ partes superinducuntur tempore prioribus, & *hæ illis quasi investiuntur*: Credo igitur, species potissimum variformes *originaliter ac materialiter succum petricosum ac calcarium* esse, quam in aquâ, tanquam in vehiculo, non secus ac stalactitem, tophum, &c. strata saxosa in fundo vel ad parietes maris *desudant*. Aliter tamen comparatum esse cum genere dendrico, hôc assertô non negarem.

§. XIX.

Nec desunt tamen, qui coralliis utriusque generis vegetabilem naturam penitus denegare videntur, cum neque radicem, neque verum corticem ac folia habeant. Verùm an his recensitis absolvatur definitio, viderint negantes. Ad minimum, dendricum coralliorum genus è regno vegetabili ejici, non patietur.

§. XX.

Sed revertemur ad genus petricosum, cujus major ratio in collatione cum fossilibus est habenda. Negat quidem experientissimus *Boccone* coralliorum mollitiem sub aquis, ab *Ovidio* assertam:

Sic & coralium, quo primum contigit auras
Tempore, durescit: mollis fuit herba sub undis.

Lib. XV. Metamorph. vers. 416. sq. Negat, inquam *Boccone* mollitiem, nec tamen omnimodam. *(a)* Ipse enim fatetur extremitatibus fluorem albidum inesse, ideo mollem, ex quo omnino augmentum est expectan-

expectandum. Difficile creditu, sine hac mollitie augeri & crescere posse. Audiamus insuper relationes Indicas supra citatas: Alle diese Haupt-Geschlechte, so tod und hart scheinen / haben doch unter dem Wasser, so lange sie auf ihrer natürlichen Stell sitzen, eine grüne und wachsende Art, und viel derselben oben einen weissen Schleim, worinnen man einiges Leben spürt, wenn man unter das Wasser genau siehet.

(a) Dn. D. *Valentini* Mus. Museor. p. 104.

§. XXI.

Nostra corallia *fossilia*, potissimum *lapis corneus* nos monent, ut *diligentius in hanc mollitiem* inquiramus, ut illorum *origo* corallina etiam ex hoc adjuncto eò magis innotescat. Benignitate Dn. *Ioh. Christoph. Brückneri*, Querfurtensis, Chirurgi Hamburgensis, possideo corallion, globosum, fistulisque radiosis s. astriformibus instructum. In superficie apparent caveæ oviformes. Sepulcreta nominaveris, Lector. Intus enim reperi exuvias conchicas s. *testas corallio hôc crescibili interceptas ac præclusas.* Quî ergo fieri potuit hæc sepultura? Num terebraverunt testæ subrotundæ, vi quadam imperscrutabili, densa hæc ac solida corpora? Durities moratur assensum. Mollia ergo incrementa sunt admittenda, quibus obductæ fuerunt testæ, testes mollitiei corallinæ.

§. XXII.

Plura de coralliis in statu creato ac primo ut edisseram, non necesse, ne quidem opus. Coralliographiam enim marinam non intendo. *Hæc tantùm* in scenam produxi, *quæ ad collationem fossilium cum marinis faciant, ut idem ortus innotescat.*

Cap. III.

De coralliis fossilibus.

§. I.

De coralliis fossilibus acturus, hæc ut præmoneam, nemini sit grave. Lithographos veteres si consulueris, Lector benevole, reperies quos-

quosdam *scribentes lapidem, sed non moventes.* Plurimi tantùm fossilia *nominibus ad solam similitudinem* formatis, visu, ut dicitur, multùm, *magis* verò phantasiâ decepti, *recensent.*

§. II.

Testis sit *Nautilites*, seu *cornu Hammonis*, non admodum benè ab *idolo isto*, *ne quidem nominis digno*, denominationem sortitum. Quid dicam de *Ceraunio*, utensili Gentilium, ac *Belemnite*, utroque *fabuloso?* Ut alios taceam. Doleo tamen de lithographiâ obscuratâ. *Ænigmaticâ* enim hâc onomatothesiâ seducimur non rarò, facilè relegaturi *ad minerale* regnum subditos regni *animalis ac vegetabilis.*

§. III.

Verùm propius accedamus ad nostra corallia fossilia. Nomina, quibus recensentur ac interdum distingvuntur, sunt, quantùm mihi constat, sequentia: Alcyonium: Porus: Madrepora: Retepora: Eschara: Glomellaria: Branchiale: Porpites: Asteria: Astroites: Astroiti-formis columnellus: Astropodion: Radularia: Antipathes: Lithostrotion: Basaltes: Caryophyllus marinus &c. Ubi quædam rem declarant, cætera vero *plus nubis*, quam lucis afferunt.

§. IV.

Omnia tamen hæc nomina *adhuc retinenda* esse, puto, ut *conveniamus* cum veteribus in re designatâ nominibus, usque dum talis agnoscatur, qualis ante feralem cataclysmum fuerit. *Nec* tamen onomatothesiæ priscæ superstitiosè *inhærendum*, vel aliis à tritâ deflectentibus & origines repetentibus *dica est scribenda.* Brevibus: Digna sunt tot nomina, ut recondantur, *sed honestâ sepulturâ.* Lege Lector Dn. *Scheuchzerum* & Dn. I. I. *Beyerum* præeuntes & nos multum informantes.

(*a*) Scheuchz. Lithogr. Helv. Beyer. Oryctograph. Noric.

§. V.

Neque deest coralliographiæ subterraneæ excell. *Luidius in Lithophylacio Britannico.* Hoc tamen non est dissimulandum, ab illo non tantum vera corallia ad hanc classem referri, sed etiam, ut ipse ultro fatetur, omnes

omnes lapides, *cujuscunque* sobolis, marinorum *coralliorum æmulos ac similes*, quales sunt *Asteria* ac *Porpites* &c. num. 157. Lithographiæ Britann. Certo enim certius est, *Porpitas* Spangen-Stein, *Asterias*, *Asterias columni formes* esse vertebras ac articulos stellarum marinarum s. capitum Medusæ specierum diversarum. Conf. omninò diligentissimi Dn. *Mylii* Part. II. memorab. Saxoniæ subterr. Relat. III. p. 29. sq. Ipse ego nuper *extremam rami vel radii partem acquisivi*, *in gyrum testudineum contortam*, *triginta articulis conspicuam*, ad figuram numeri teutonici 6. Huic ramulo alii articuli soluti *sparsim adjacent*, ejusdem materiæ, quantitatis ac qualitatis. Hoc, profectò, fossile sat gravis est testis originum animalium. Sed hæc obiter.

§. VI.

Revertar ad cancellos, recensendo corallia fossilia, quæ maximam partem meum museolum ornant, vel onerant.

§. VII.

TABULA I.

Tabulæ I. fig. 1. exhibetur *tuber s. globus corallinus*, fistulosus & quodammodo erosus ac obtusus, è manu liberali Dn. *Leonh. Dav. Herrmanni* apud Masselenses in Principatu Silesiæ, Olsnâ, Pastoris meritissimi transmissus, ante verò ab hoc Viro curiosissimo in ripâ ad ædes parochiales repertus. Idem ferè est cum eo, quem Tab. XII. continuatâ, num. 10. Masselographiæ delineandum curavit. TAB. I. f. 1.

*
* *

In genere coralliorum *marinorum* saxoso uterque locandus, in specie, quæ in Relationibus Indicis Tab. IIX. fig. 5. *Tubularia coralloidis* audit.

§. IIX.

Tabulæ I. fig. 2. Fragmemtum *trunci corallini* porosi, ex arenofodinâ Quernf. Tale quoque conspicitur in Masselographiâ. f. 2.

*
* *

Si contuleris cum corallio *marino* Dn. D. *Valentini* Mus. Museor. p. 108. pro eodem habiturus es, Lector.

§. IX.

TAB. I. f. 3. Tab. I. fig. 3. *Tubularia coralloidis s. globus corallinus* tantæ integritatis, quanta à marinis in statu integro expectari potest, nisi quod extremitates fistularum succo petricoso in claustris subterraneis largius repletæ. Tubulos, apices, imo *totam structuram exteriorem* accuratè & distinctè oculis usurpare possumus. *Basin* quoque s. partem radicosam, quâ, pēr modum fungi, inhæsit olim in Matrice saxosâ, non sine animi oblectamine videre licet, literis a. a. notatam. Hoc quoque fossile primus in Massellis Silesiæ vidit ac meum fecit prælaudatus Dn. *Herrmannus*, amicus æstumatissimus.

*
* *

Dn. Io. Fridr. *Kreichauf*, Merc. Lips. Fautor meus colendus, globum quendam corallinum *marinum* cameræ meæ adjecit, quocum optimè convenit fossile nostrum Massellense. Ideo non est, ut de originibus corallinis amplius dubitemus.

§. X.

f. 4. Tab. I. fig. 4. *Frustulum corallii* cujusdam nodosi ac leviter striati è montanis Querfurtensibus.

*
* *

Speciem *Hippuridos* saxeæ vel *Corang Alea* esse facilè crediderim.

§. XI.

f. 5. Tab. I. fig. 5. *Particula corallii albi* truncosi ac nodosi, caveis astriformibus distincti, prope Qverf. reperta.

*
* *

Accedit ad speciem corallii albi ac lævis, malayce *Carang Bonga*, dictam. Conf. supr. c. II. §. 13.

§. XII.

f. 6. Tab. I. fig. 6. *Particula corallii punctati.* Conf. Dn. D. *Scheuchzer.* corallion fossile quantitate differens. Lithograph. Helv. p. 14. fig. 17.

*
* *

Originis corallinæ esse docet collatio cum *marinis* nemini non notis.

§. XIII.

§. XIII.

Tab. I. fig. 7. *Globus corallinus* cimelion selectissimum. Curiosissimus noster *Mylius*, hoc possidet & Part. II. Memorabil. Saxon. subterr. æri incisum, recenset. Pace Dn. *Mylii* & huic dissertationi inseram. Astroites orientalis est perdurus, albidus ac elegantissimus, cellulis & hæ stellulis instructæ. Talia quoque reperiri in Gazophylacio Electorali *Dresdens.* idem narrat ibidem. TAB. I. f. 7.

***

Ut ex descriptione *Myliana* patet, *eadem corallii* species est, quæ in relationibus Indicis p. 116. b. recensetur. Waffel-Steine sitzen, wie Knolle und halb-runde Kugeln auf den Hacken der ermeldeten Corallen-Steine. Sie sind voll vierecktigter oder rundlichter Löcher, so inwendig mit vielen Strahlen besetzt. Wenn sie lange am Strande liegen, werden sie hart, weiß und graulicht, auch voll grosser Gänge und Circulgen, da man die obgemeldten Strahlen drinne siehet. Es ist noch ein ander Geschlechte, welches etwas tieffer in der See wächset, blatt und voll Sterngen. Wenn sie auf den Strand kommen, werden sie so hart, als ein Kiesel.

§. XIV.

Tab. I. fig. 8. *Furculosa punctati corallii particula* ex editiore Sabuleto, prope Querf. Conferatur Alcyonium Dn. D. *Scheuchzeri*, Lithograph. Helv. fig. 18. nostro majus corallio. f. 8.

***

Hujus Speciei multa *marina* reperiuntur passim in Pharmacopoliis.

§. XV.

Tab. I. fig. 9. *Fragmentum massæ lapideæ ramulis corallinis repletis*, striatis, intortis, præruptis ac affabre formatis. Primus hoc oculatissimus Dn. *Mylius*, ad prædium Soceri, Dn. D. *Scipionis*, Zwey-Naundorf, prope Leipzig in repurgatâ quadem piscinâ observavit, collegit & per amicos distribuit. f. 9.

TAB. I. f. 9. ***

Indolem corrallinam nemo sobrius inficiabitur. Convenit quodammodo cum *Carang Goyla Asiatico.*

§. XVI.

f. 10. Tab. I. fig. 10. *Fragmentum corallii* è montanis Quernf. fuscidi ac lividi coloris, sed punicei, ut opinor, ante submersionem. Tale, sed majoribus fistulis instructum nuper Dn. *Herrmann* ex Silesiâ transmisit.

***

Hoc fossile elegans non immeritò aggregatur in numerum *Acarbahar, Speciei rubeæ.* De quâ Relationes Indicæ, p. 114. b. Es ist ein Klump von vielen Pfeiffen, als Strohhälmgen, enge und dichte aneinander stehend. Es heist Datu Svvangi, und ist unter die Stein-ärtige Corallen zu rechnen.

§. XVII.

f. 11. Tab. I. fig. 11. *Corallion globosum* & quodammodo pressum, ductibus erroneis, gyratis ac contortis. Repertum in Principatu Oelsnensi prope Massel à Dn. *Herrmanno*, Past. loci. Non infimum coralliographiæ locum meretur.

***

Hoc fossile idem est cum masâ corallinâ. Indis dictâ: *Patu parudan.* Tale *marinum* ex liberalitate Dn. *Bruckneri*, Chirurgi Hamburg. obtinui.

§. XVIII.

f. 12. 13. Tab. I. fig. 12. 13. *Fragmenta corallii fistulosi* externè fig. 12. intus verò fig. 13. *cancellati.*

***

Massam corallinam *marinam*: *Patu-parudan* ita, quâ interiora, comparatam, vidi. Ideo huic speciei adjudicandam esse, nullus dubito.

§. XIX.

§. XIX.

Tab I. fig. 14. ***Particula corallii placenti-formis*** structuræ subtilissimæ, generis lignei. Superficies imitatur jubar stellatum. Levis est & attritui facilè cedit. Ex arenofod. Querf. TAB. I. f. 14.

*
* *

Memini, apud nostrum Pharmacopolam, Dn. ***Mart. Scheibium*** hanc speciem ***marinam*** coralliis albis admixtam me vidisse.

§. XX.

Tab. I. fig. 15. ***Corallion***, ejusdem speciei ac indolis cum præcedente. Iubar astrale oculum armatum mirè afficit. Nostræ arenofodinæ hoc debeo. f. 15.

§. XXI.

Tab. I. fig. 16. ***Particula corallii***, è genere ***lignoso***, porosi magis, quam stellati. Non veritus sum hoc fossile ***Querfurtinum*** coralliis vindicare. Inter corallia enim alba in officinis non rarò reperi. f. 16.

§. XXII.

Tab. I. fig. 17. ***Particula ejusdem indolis***, densior præcedente. Prope Quernf. reperta. f. 17.

§. XXIII.

Tab. I. fig. 18. Indolem hujus fossilis aliis scrutandam, relinquo. *Asteriis* columniformibus annumerandum *non est*. Caret enim materiâ selenitica ac juncturis fissibilibus, Asteriæ propriis. Neque aliam video classem, cui commodiùs associare possim, præter corallia. Cylindrites geniculatus subcæruleus Dn. *Herrmanni* Masselograph. p. 221. Tab. XI. num. 38. proxime abest a figurâ nostri fossilis Querf. f. 18.

§. XXIV.

Tab. I. fig. 19. ***Frustulum corallii*** albi, dendrici ut opinor, generis, sed indurati. Repertum in regioue montosa ac arenosâ prope Querf. f. 19.

§. XXV.

TABULA II.

Tab II. fig. 1. 2. Utraque facies ***ramorum collateralium***, ***nodosorum***, zonulis elegantioribus instructorum, ac leviter striatorum adhuc TAB. II. fig. 1. 2.

 intra

TAB. II. f. 1. 2. intra massam cretaceam. Quem *naturæ corallinæ testem*, omni exceptione majorem produxit Arenofodina prope Querns.

§. XXVI.

f. 3. 4. Tab. II. fig. 3. 4. Antica ac postica pars *trunci cujusdam corallini*, albidâ ac punctatâ cortice obducti. Non multùm differt hoc fossile à conterraneo suo Masselensi, quod ære communicavit Dn. *Herrmannus*, Past. Mass. in Masselograph. Tab. XI. contin. fig. 62. Conf. quoque Lithophyl. *Britann.* Luidii fig. 176.

*
* *

Ferè idem est cum *corallio albo pelagio* Tab. IIX. fig. 4. 7. Relation. Indic.

§. XXVII.

f. 5. Tab. II. fig. 5. Pars *corallii, lignei ac stellati generis*. Ejusdem indolis ac elegantiæ cum præcedentibus tabulæ I. fig. 14. 15. Extant lit. a. caveolæ forsan ejusdem originis, cujus mentionem fecimus cap. II. §. 21. Hoc corallion elargita est nobis arenofodina prope Querf.

§. XXVIII.

f. 6. 7. Tab. II. fig. 6. 7. *Massa corallina globulum porosum unâ cum ramis incurvatis ac punctatis continens.* Retro & antè in ære visitur. Indigena prædictæ arenofodinæ est.

§. XXIX.

f. 8. 9. Tab. II. fig. 8. 9. Utraque facies *corallii fistulosi* ac *luridi*. Nemo, qui corallia in statu integro ac primo vidit, huic fossili origines corallinas denegabit. Omnia, quæ corallia marina præ se ferunt, in nostro inveniuntur, etiam ab oculis fugitivis. Una facies fistulis turget, quæ in alterâ concavæ desinunt. Repertum in arenoso monte prope Querf.

§. XXX.

f. 10. Tab. II. fig. 10. Fragmentum *rami corallini* densioris, nodosi, striati ac gyrati. Querf.

*
* *

Medium tenet inter *Columnellum & Hippurim* saxeam. Alio nomine describi idem videtur cap. VI. p. 116. Relat. Indic. *Carang Alea*

ist

ist von einer weissen und härtern Substanz, als Carang Bonga mit kurtzen und dicken Zweigen / nicht viel anders, als Galgant-Wurtzel. TAB. II. f. 10.

§. XXXI.

Tab. II. fig. 11. Ejusdem speciei fragmentum. f. 11.

§. XXXII.

Tab. II. fig. 12. 13. Contra naturam ac origines hujus fossilis *corallinas* nihil est, quod excipi possit, adeò accuratè convenit cum corallio albo marino nimis vulgari. Crederes, Lector, immediatè depromtum esse è mari. Dn. *Herrmannus* è Massellis benevolè transmisit, idemque, sed majus in Masselographiâ, Tab. XI. cont: fig. 57. ære exhibuit. f. 12. 13.

§. XXXIII.

Tab. II. fig. 14. *Extremitas cujusdam corallii lignei.* Levis est ac structuræ tenerrimæ. Utriusque faciei elegantia satis exprimi haud potuit. Quernf. f. 14.

§. XXXIV.

Tab. II. 15. 16. Superior ac inferior pars placentæ corallinæ. Ab una parte videntur ramuli tubulosi, teneriores, ut *culmuli*: Gras-Hälmgen, quam proximè cohærentes. Desinunt in alterâ punctati, olim sine dubio concavi. Regio Querf. arenosa elargita est hoc fossile. f. 15. 16.

§. XXXV.

Tab. II. fig. 17. *Particula Hippuridis*, ut videtur, incurvata, gyrata, perdura ac pernigra. Quernf. f. 17.

§. XXXVI.

Tab. II. fig. 18. Massa saxea, lurida *coralliis candidis fistulosis*, leviter gyratis, sed diffitis, conspicua. f. 18.

*
* *

Convenit quodammodo cum *Milleporâ Imperati*, delineatâ in Relation. Indic. Tab. IIX. fig. 10.

§. XXXVII.

Tab. II. fig. 19. Fossile Quernfurtense. Nomine *columnelli*, *coralliis* annumeratur à Dn. *Luidio* ac Dn *Herrmanno* & aliis. Ab aliis quo- f. 19.

TAB. II. f. 19. quoque *Alcyonium* salutatur. Litera a. monstrat partem succo martiali exesam. Hæcce erosio insimul structuram internam reticulatam, ac coralliis propriam visui exponit.

* * *

Non dubito, quin fossile hoc referendum sit ad speciem *coralliorum marin. Asiaticam: Polonglant.* See-Mutter-Nelcken. Hoc credas svadet *Caryophyllus marinus* Dn. D. *Scheuchzer.* Querel. Pisc. p. 33.

§. XXXVIII.

f. 20. Tab. II. fig. 20. Massa calcaria, quâ captivi tenentur *articuli stellarum marinarum*, una cum duobus *caryophyllis mariniis* pressis. Perrev. Dn. Past. Massel. *Herrmann*, hoc fossili Silesiaco meum adauxit museolum.

§. XXXIX.

f. 21. Tab. II. fig. 21. *Caryophyllus minor* s. collumnellus albidus. Adeo exesus, ut quasi excarnis appareat & tantùm structuram osseam exhibeat.

* * *

Referri itaque potest ad *Tsien-celant* Malaborum. See-Neglein. Conf. supr. cap. II. §. 13. Referente Dn. *Leupoldo*, Mathematico Lipsiensi, quidam ex Indiâ redux asseveravit, hosce collumnellos opercula esse coralliorum alborum. Quod autori relinquimus.

§. XL.

TABULA. III.

TAB. III. fig. 1. Tab. III. fig. 1. *Lapis corneus*, in quô exorta ac enutrita est *planta aquatica.* De quâ supra cap. II. §. 5. Monendum tamen, hanc inter fossilia ex diluvio referri non debere.

§ XLI.

f. 2. Tab. III. fig. 2. *Corallion fossile* s. *Astroites*, *majoribus stellis*, marmoreæ siliceæque duritiei ad fluvium Birsæ reperiundus, & ab ipso aquæ

aquæ Fluxu lævigatus. Quem Excell. Dn. *Scheuchzer* exhibet in Lithographiâ Helvet. fig. 49. p. 36. & confert cum Astroitâ *Bocconis* tubulari, stellis majoribus. TAB. III. f. 2.

§. XLII.

Tab. III. fig. 3. *Corallion, Lithostrotion ac Basaltes Luidio & Herrmanno* dictum, instructum majoribus stellis. Ex Masselographia Tab. XII. num. 20. mutuatum. Conf. Luid. Lithophyl. Britann. p. 120. Scheuchz. Querel. ac Vindic. piscium, Tab. V. f. 3.

§. XLIII.

Tab. III. fig. 4. *Fragmentum corallii* manifestè tubulosi, fossilis, tubulis ad certam profunditatem excavatis & structuræ interioris stellularum laminatæ vestigia clarissima exhibentibus. E Lithographiâ Dn. *Scheuchz.* p. 37. fig. 50. depromtum. f. 4.

§. XLIV.

Tab. III. fig. 5. Fossile Querfurtense. Ad nullam classem commodius referri posse, autumo, quam *coralliorum.* Nisi egregie fallor, superior fungi marini pars est. Hoc, ut credatur, svadent lit. a. designatæ plicæ repandæ ac sursum tendentes, lit. b. delineatum in centro vestigium, ubi, ut videtur, hæc fungi pars stylo s. pede affixa olim fuit. f. 5.

§ XLV.

Tab. III. fig. 6. Fossile hoc proximè abest à figurâ *nucis moschatæ*, si basin pressam exceperis. Cortex ac color minimè differt. *Vegetabilibus* annumero, quod structura externa, &, quantum videre licet, simul interna svadet: *marinis* annumero, quia ex eodem strato erutum hoc, quo consepulti sunt quamplurimæ Turbinatæ, Conchitæ, Nautilitæ &c. Conf. Dn. *Scheuchzer.* Lithograph. Helv. fig. 57. f. 6.

§. XLVI.

Tab. III. fig. 7. Fossile Querf. ex arenofodinâ erutum. Unicum est, quod ad manus meas pervenit, ideò æri communicavi. Quamvis ad *corallia non pertineat, inter corallia tamen repertum*, & simul testis originum marinarum socius est. Non nisi quantitate differt à fossili f. 7.

TAB. III. f. 7. Dn. *Scheuchzeri* fig. 88. p. 66. Lithograph. Helv. Quod pro *particulâ caudæ cujusdam piscis habet autor eruditissimus.*

§. XLVII.

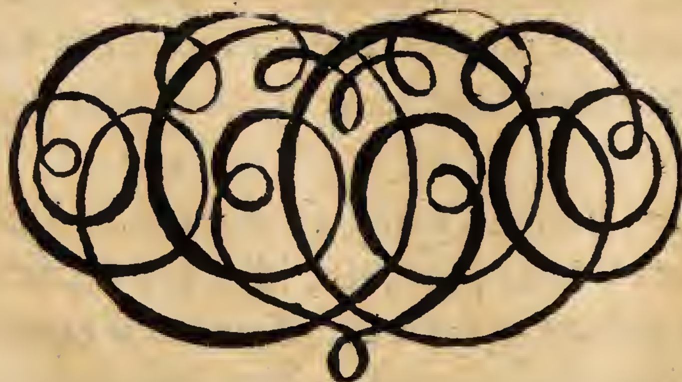
f. 8. Tab. III. fig. 8. An vegetabilibus *marinis* sit annumerandum, non æquè constat. Reperitur in stratis saxosis petrifactum: in arenosis putridum & friabile, *hîc & illic inter pelagia.* Vir quidam experientissimus pro *Amianto* habet, sed subdubius. Verùm quo minus assentiar, obstat *locus cum marinis communis*, *putredo*, *friabilitas.* Mihi videtur *corallion* esse generis *lignei* placenti-formis. Salvo tamen aliorum judicio. Posito hoc, vindicandum esset speciei, tabulæ II. fig. 5.

§. XLIIX.

f. 9. Tab. III. fig. 9. Querfurtense fossile. Ut in classes *corallinas collocem*, svadet *cortex* perniger & castaneus. *Nucleus fibratus* & reliqua structura. Inferior ac superior pars dilineata est.

§. XLIX.

f. 10-12. Tab. III. fig. 10. 11. 12. *Idem vegetabile*, *olim marinum.* Num. 10. inferior seu radicalis pars, quâ insedit ante diluvium in loco quodam *pelagio.* Num. 11. superior pars *corticata.* Num. 12 lateratim seu obliquè delineatum, ut hâc situatione *crassities* judicari possit. Lit. a. *cortice* caret, *relicta in saxo*, cum exsolvebatur.



Cap. IV.

Cap. IV.

De lapide corneo, specie corallinâ,

Horn-oder gemeinen Feuer-Stein.

§. I.

Si quis, tria ante secula, sub *fastosâ* Scholasticorum Dictatura asseruisset: Lapidem corneum, ex diluvio transvectum, esse speciem *corallinam*, cavissent sibi à Schismate philosophico & assertores indignissimos judicassent mitræ magisterialis, quâ nemo, in verba magistri nostri jurans, carere potuerit. Verùm hoc seculum, in libertatem vindicatum svadet: *Plus ultra physicum.* Dies diem docet & sedulis ingeniis indies se obvertunt inexpectata. Semper aliquid novi vel noviter detecti, non in remotà tantum Africâ; sed etiam Germaniâ, imò ubivis locorum. *Non deficiunt curiosa, sed curiosi.* Quamplurima tamen reservantur sagacitati ac industriæ nos sepelientium, ac extremæ posteritatis.

§. II.

Diversæ sunt lapidum *species*, quæ Pyritarum nomine veniunt, quorum recensio supervacanea, peti tamen potest è tractatu *Georgii Fabricii* de rebus metallicis p. 75. seqq. aliisque. *Marbodæus* Gallus, in tractatu de lapidibus, anno 1539. ab *Alardo* Amstelodamo cum glossis edito, diversis in locis *corallii mentionem facit nomine Pyritæ*, e. g. num. 974. num. 978. Sed quid sibi velit, ignoro. Non enim sum Oedipus. Adeat autorem Lector, si libet.

§. III.

Quæ veterum mens de hâc Pyritarum specie fuerit, minus laboro. Historiam enim retexere, non vacat. Paucis me expediam. Pyritæ culinaris s. *lapidis cornei* nomine, nostris potissimum regionibus, lapis indigitatur, structuræ variæ, *longæ*, latæ, densæ, *rotundæ, ramosæ quoque, ad modum aliorum coralliorum.* Coloris nigri, ruffi, *cor-*

nicoloris, crocei, lividi, interdum foris albidi. Vocatur aliàs *saxum* cornutum, lapis cornuus, Horn-Stein, nostratibus Feuer-Stein, Flinten-Stein. Cornuus, quia cornu refert. *Pyrites*, quia ad eliciendum ignem adhibetur. Reperitur in arenofodinis, stratis cretaceis, agris denique & ad flumina, &c.

§. IV.

Priusquam me ad demonstrationem originum corallinarum accingam, præmittenda est fossilis hujus recensio sufficiens. Hæc etenim *non negligenda asserti argumenta suppeditabit*. Pictor, orator expeditissimus est. Multa paucis, angustis augusta eloquitur. Ideò & ære & pennâ recensebo Pyritas curiosiores Museoli mei, *paucis aliis* in subsidium accersitis. Advertat ergo Lector animum Tabulis IV. & V. huic lapidi corneo destinatis.

§. V.

TABULA. IV.

TAB. IV. fig. 1. Tab. IV. fig. 1. *Corallia subtilissima* (flores corallinos dixerim) in *massâ lapideâ* ex arenofodinâ prope Querf. eruta. Literâ a. a. apparent *ramuli corallini* partim punctati, partim porosi. Literâ b. b. *placentæ corallinæ* se offerunt, vel si mavis, reticula marina tenuiora. Non diffiteor omnes hosce delicias sculpello satis exprimi haut potuisse, *nimis enim subtiles ac delicatulæ* sunt.

§. VI.

f. 2. Tab. IV. fig. 2. *Ramulum* hunc ope microscopii, *seorsim* exhibendum curavi, ad figuram enim primam pertinet. Justo major delineatus est, *ut accuratius videri ac judicari possit.*

§. VII.

f. 3. Tab. IV. fig. 3. *Ita quoque* comparatum est cum *reticulo hoc corallino*. Cavum atque porosum est, & *seorsim* delineatum, *justoque majus*, ut oculis, etiam *sine armaturâ*, pateat.

§. VIII.

§. VIII.

Tab. IV. fig. 4. 4. 4. *Ramuli* corallini porosi, punctati, exsoluti e lapide corneo, vi aëris, ut credo, exeso. *Elegantiam horum* penicillo satis adumbrare non valuit pictor, cætera diligentissimus. TAB. II. f. 4.

§. IX.

Tab IV. fig. 5. *Truncus lapidis cornei*, ramis præruptis ac concavis, in cavitate albicantibus. Circumvestitus quoque cretaceâ vel calcariâ crustâ. Repertus in viciniâ nostrâ. f. 5.

§. X.

Tab IV. fig. 6. *Fragmentum lapidis cornei*, ramis subnigris & punctatis. E viciniâ nostrâ. f. 6.

§. XI.

Tab. IV. fig. 7. *Truncus* ex utraque parte præruptus, striis eminentioribus. Luridus est, & cretaceâ circumdatus veste. f. 7.

§. XII.

Tab. IV. fig. 8. *Lapis cornuus ramulis ac globulis punctatis*, sibi invicem adunitis. Tales globuli inter corallia alba marina in officinis reperiuntur: Ideo de naturâ hujus fossilis corallinâ minus dubitandum. Globuli, *tumorum instar*, præeminent. Ad manus meas non ita pridem globulus alius pervenit. Divisi in partes, ac vidi *interiorem structuram porosam ac pellucidam, ad modum bullularum saponariarum*, wie Seiffen-Gescht, sehr klein und durchsichtig. f. 8.

§. XIII.

Tab. IV. fig. 9. *Lapis corneus, reticulo marino*, s. Reteporâ ac Escharâ, ut alii loqui amant, obductus. f. 9.

§. XIV.

Miraris forsan, Lector benevole, Pyritas nostros culinares, coralli-formes? Flores in Pyritâ corallinos? tot & tàm varios? ramosos? porosos ac punctatos? globosos? vaginiformes? retiformes? Noli mirari! *Curiosiora* sequentur. Pyritæ hi culinares s. Lapides cornei intra se continent partes verè *animales*: animalium *marinorum*: marinorum *rariorum*; maris à nobis *remotissimi*. Recordare, quæ tibi

TAB. IV. fig. 9. ſupra cap. II. §. 21. 22., in aurem quaſi, dixerim: Corallia ſcilicet ab initio eſſe *mollia* & ſuis incremenris inveſtire atque recondere illa, quæ proxime adjacent. Meditare itaque ſequentia.

§. XV.

f. 10. Tab. IV. fig. 10. *Lapis corneus*, cui impreſſa olim fuit *domuncula colliculoſa ac gibboſa echini marini*. Colliculi Zonati, in quibus olim *aculei echinini* inſederunt, ex impreſſione ſat clarè conſpiciuntur. Cimelion hoc ære communicat *eruditiſſimus Mylius* in Memorabilibus Sax. ſubterr. Part. II. *quo libro nemo noſtrorum Lithophilorum facilè carere poterit.*

§. XVI.

f. 11. Tab. IV. fig. 11. *Fragmentum, ejusdem impreſſionis ac effigiationis.* Dono mihi conceſſum à Dn. *Wagnero*, Paſt. Röblingenſi ad Lacum ſalſum Comitatûs Mansfeldenſis.

§. XVII.

f. 12. Tab. IV. fig. 12. Alia *impreſſio concava domunculæ cujusdam echininæ.* In confinio noſtro hoc foſſile repertum.

§. XIIX.

f. 13. Tab. IV. fig. 13. *Alia echininæ ædis, & quidem ſcutellatæ impreſſio concava*, ubi quædam *ſcutella* ſimul & *vertebræ nodoſæ ſat convenienter* impreſſæ conſpiciuntur. In confinio noſtro prope Schaf-ſee, prædium *illuſtris Domini à Letmat* reperta.

§. XIX.

f. 14. Tab. IV. fig. 14. Diverſæ ſpeciei *echininæ impreſſio convexa in lapide corneo*, ibidem reperto.

§. XX.

f. 15. Tab. IV. fig. 15. Hunc *lapidem corneum omnibus* forſan *anteponet* Lector curioſior. *Integer & elegans* in illo reperitur *Echinites.* Me præeunte, à filio natu minore, ad fiſſuram montis, bey einem Waſſerſchlufft, obſervatus. Poſt aliquot menſes alium ejusdem magnitudinis ac integritatis acquiſivit.

§. XXI.

§. XXI.

Tab. IV. fig. 16. ***Particula aculei echinini albidi ac nodulis instructi in lapide corneo***, satis conspicui. TAB. IV. f. 16.

§. XXII.

Tab. IV. fig. 17. ***Loculus in Pyritâ, mirè pulcer***, cui *aculeus* seu radius *Echini* figuram suam exactissimè inpressit & reliquit. Lit. a. *massula saxea praeminens* ac *apicata*, efformata (quod probè notandum) in concavo *istius aculei*, im Grübgen des Stachels, in quo olim insedit ac adhæsit colliculo echinino crustaceo, da es auf der Spitze des Hückels aufgesessen. Hoc tamen monendum, auxiliis *microscopicis*, majori forma, me jubente, delineatum esse. Aliter enim visu vix ac ne vix quidem capi potuisset. f. 17.

§. XXIII.

Tab. IV. fig. 18. ***Impressio conchulæ marinæ striatæ.*** Tales lapides sagacioribus non raro se offerunt. Plus quam decem ego collegi & amicis concessi. f. 18.

§. XXIV.

Tab. IV. fig. 19. ***Lapis corneus Belemnitem*** in se continens, quem crescendo cooperuit. Ipse Belemnites lit. a. cavitatem *conicam*, litera, b. *spinam medullarem* circumcirca *radiosam* oculis exponit. Non procul hinc in Langen-Eichstätt repertus est, quem benevolentia Dn. *M. Rammoldi* P. L. C. felicissimi ac Pastoris ibid. meo museolo concessit. Hic, profectò, lapis cornuus ***testis est asserti nostri non contemnendus & ludiones ludens.*** f. 19.

§. XXV.

Tab. IV. fig. 20. 21. Utraque facies, antica & postica *corallii latiformis*, striati, punctati, nodosi, fuscidi, &, ni fallor, olim coloris rubri. E viciniâ nostrâ. Enodavi è lapide corneo in calcem ferè redacto. Elegantiâ characteris corallini exsuperat corallium Luidii, num. 92. Tab. II. Lithophylac. *Britannici*, quantùm ex æreâ descriptione judico. f. 20.

§. XXVI.

Dudum consignatâ Tabulâ præcedente, Dn. Frid. Ottomar *Biering*, Islebien-

Islebiensis, Dn. *Vollradi*, Pastoris apud Esperstadienses emeriti Adjunctus fidelissimus, meum visitavit museolum, & ut Vir ingeniosus ac alacris, hoc studio auxiliatrices manus mihi promisit, in Senium declinanti. His promissis stans primitias, lapidem scilicet corneum, coralliis subtilioribus mirè refertum & à se ipso acquisitum obtulit ac instigavit, ut hanc quintam adderem tabulam & *curiosiora* hujus lapidis communicarem. His insuper, *ejusdem commatis* inserui, quæ ab aliis amicis transmissa sunt.

§. XXVII.

TABULA V.

TAB. V. fig. 1. Tab. V. fig. 1. *Echinites*, quin potius *massa corallio-silicea*, quâ exuviæ echininæ repletæ fuerunt, nunc exsoluta. *Marchiæ* mediæ hunc echinitam debemus, transmissum ab amico meo sincero, *pientissimo Dn. Elia Mathiæ*, Pastore in Pötwsin & Roskau, prope Spandau. Exiguum est, quod differt ab *Echinitâ*, quem *Rumphius* in Insulâ Amboynâ acquisivit, *testemque Diluvii universalis* produxit.

Amboyn. Raritäten-Cammer Tab. LIX. num. E.

§. XXIIX.

f. 2. Tab. V. fig. 2. *Impressio aculei echinini* in lapide corneo, striis, non nodulis instructi. E viciniâ nostrâ.

§. XXIX.

f. 3. Tab. V. fig. 3. *Eadem impressio* aculei, sed nodulis ac striis simul instructi. E viciniâ.

§. XXX.

f. 4. 5. Tab. V. fig. 4. 5. *Impressiones in lapide corneo, exuviarum echininarum* diversæ speciei. E viciniâ.

§. XXXI.

f. 6. Tab. V. fig. 6. Fossile *speciei cujusdam echininæ. Prope Querf.*

§. XXXII.

f. 7. Tab. V. fig. 7. *Impressio colliculi echinini.* Ex agro Lipsiensi Dn. *Leupold*, *Mathem.* Lips. acquisivit & communicavit.

§. XXXIII

§. XXXIII.

Tab. V. fig. 8. 10. 11. *Ramuli corallini in lapide corneo* communicato per Dn. *Biering* & §. 26. commemorato. Striæ *subtiles ac elegantissimæ* sat testantur de *naturâ corallinâ.* Quidam ramuli, quâ crassitiem, conveniunt cum *pennis anserinis.* TAB. V. f. 8.10.11.

§. XXXIV.

Tab. V. fig. 9. *Ramulus* præcisus, *prædicti lapidis* cornei, partim striatus, partim punctatus. f. 9.

§. XXXV.

Tab. V. fig. 12. 13. 14. 15. *Ramuli corallini ejusdem lapidis*, poris, in modum gyri ac Zonulæ instructis. f. 12-15.

§. XXXVI.

Tab. V. fig. 16. 17. *Reticula marina* in eodem lapide corneo. Differunt quodammodo inter se. f. 16.17

§. XXXVII.

Tab. V. fig. 18. *Antholithos* s. *articulus radii stellæ marinæ*, ut videtur, in lapide corneo impressus, Prope Querf. f. 18.

§. XXXIIX.

Tab. V. fig. 19. *Impressio Asteriæ* s. articuli stellæ marinæ in lapide corneo. Ex agro Lipsiensi. f. 1.

§. XXXIX.

Tab. V. fig. 20. Impressio sic dicti *lapidis judaici in pyritâ culinari.* f. 20.

Notandum: In nostris arenofodinis *tales lapides judaicos inter multa alia pelagia* passim reperiri, quæ *magnitudinem pisi vix* excedunt. Cætera, indole seleniticâ gaudent & obliquè seu decussatim findi possunt, ut vulgares. Delineandum curavi fig. 21. f. 21.

§. XXXX.

Tab. V. fig. 22. *Conchites striatus candidus*, indolis corallinæ. Ex utrâque parte *sat elegans.* f. 22.

Cap. V.

De origine ac naturâ coralliorum fossilium.

§. I.

Nullus dubito, quin omnes, quibus usus rationis integer & à præconceptis liber, hac capitum III. & IV. recensione *ingenuâ ingenuè* admissâ ac pensitatâ, ejuraturi sint lusus, opprobria rationis, & abituri in nostram sententiam, nimirum: hæc corallia fossilia esse originis ac naturæ corallinæ. Id sane eo liberius, cum *corallia status primi ac integri*, quorum, capite II. recensio facta, *juxta nostra fossilia posuerint & conferendo examinarint.*

§. II.

Accingimus itaque nos ad demonstrandam horum non tantùm naturam corallinam, sed etiam ad *eligendam* methodum, quâ inquisitio ac demonstratio fieri debeat. Constat enim, quosdam, lectâ falsâ methodo, incidisse in Scyllam, cum Charybdin fugerint.

§. III.

Summus ac sapientissimus Essentiator omnia, quæ in hoc globo terraqueo existunt, *ordine & ordini* creavit, cunctaque creata hodienum ita conservat. Paucis me expediam. Accommodum locum non solùm animalibus, sed etiam vegetabilibus, tum generationis, tum habitationis, unà cum generandi ac nutriendi mediis & subsidiis ibidem reperiundis destinavit. *Solidum ac fluidum proprios sibi vindicat cives.* Quoquo oculos vertemus, evadent hi in testes sat graves, aggredientur nos contradicentes, & constringent.

§. IV.

Idem obtinuit Restaurator benignissimus *post* catastrophen illam aquosam. Deterior quidem, non alia facta est terra: Alterata, non penitus altera: monstrosa, non nova. *Mansit & adhuc durat ordo ortûs & nutritûs: mediorum & habitaculorum:* apud animalia & vegetabilia: terrestria ac aquatilia; *Sine mixtione ac translocatione.* Aquatilia

non

non terram: terrestria non aquam agnoscunt pro loco *generationis, habitationis ac nutritûs.*

§. V.

Verùm enim verò reperiuntur & animalia & vegetabilia, & marina & terrestria, in sinu terræ, germanâ ac genuina mineralium matrice. Quæritur ergo: an pro veris animalibus ac vegetabilibus sint habenda? potissimum, cum *civitate regni mineralis fuerint donata* i. e. petrifacta, mineralisata, &c.

§. VI.

Nova hinc oritur quæstio: Quibus notis characteristicis hæc animalia ac vegetabilia vera à veris ac propriis regni mineralis subditis dignoscenda sint? Quidam, ut originem ac naturam animalium & vegetabilium in terra reconditorum scrutentur, & hæc à mineris discernant ac separent, *methodo utuntur chymicâ*, inquirendo in internas qualitates. Alii subsistunt *in externo charactere, nimirum effigiatione mechanicâ seu structurâ aggregativâ.*

§. VII.

Tutissima via est posterior, nec tamen, si libet, negligenda penitus inquisitio per Pyrotechnian.

§. VIII.

Methodum chymicam elegit, minimè rejectâ nostrâ methodo, Dn. Lic. Ioh. Samuel *Caroli*, Medicus *quondam* Oeringensis, scrutando internas ossium fossilium Canstadensium qualitates. Quod *non infeliciter* cessit.

§. IX.

Ast enim hujus examinis *non æque indigent* fossilia olim submersa, multo minus *omnia & semper, neque semper & in omnibus proficui.* Quod sibi notent, qui Pyrocriticam, *exclusâ* altera methodo, pro sedente Judice *unicè* agnoscunt. *Aliter* enim fossilia se omnino haberi coguntur pro ratione strati ejusmodi, *strati*, inquam, *quo sepulta.* In humidis enim putrescunt facilè. In porosis, e. g. arenosis ac tophaceis, calcinationem subeunt. In solidioribus adimplentur *succo crystallino ac aliis mineralibus.* Hos enim succos varios & vagabundos *inbiberunt*

inibi. Ideo *alias* qualitates, quam *connatas* proprias, reperiet Chymicus, potissimum in petrifactis ac mineralisatis. Nimiâ igitur confidentiâ fallitur & fallit, in sui & suæ artis opprobrium, *pro nudâ minerâ reputans mineralisatum, & pro lapide nudo petrifactum.* Non aliter, ac si quis corpus *humanum* glaciatum, neglecto charactere externo, i. e. structura *humanâ, pro nudâ glacie,* ac si glacies *tantum* humanam figuram *induisset*, venditare velit. *Delabitur itaque in lusus: Ludio in vitium: Vitiosus in inquisitionem, ipse ante inquisitor chymicus.*

§. X.

Lignum fossile sit nobis exemplo. Non rarò alumine impraegnatum. Quale Dubiense in Misniâ & à Dom. D. *Wolfio*, Medico Dubiensi, mihi benevolè transmissum. Hoc verum ac genuinum esse lignum *structura, pectines scil. fibræ, nodi, levitas aliaque attributa* abunde docent. Idem testatur experientissimus Physicus ac Chymicus Dn. D. *Stahlius*, quocum de hoc lignô communicavi. Aliud bitumine turget, ut Meuselvvicense in Misniâ. Lignum subterraneum Hassiacum argento dives Excell. Dn. *Ioh. Iac. Beyer*, Med. Prof. publicus in Altdorfina, pro gratioso in me affectu, non ita pridem transmisit. Ante aliquot etiam menses per manum celeberrimi Mathematici Dn. *Christiani Wolfii*, Mathes. Professoris in academia nobis vicinissimâ, Hallensi, ad me pervenit lignum ♂te impraegnatum, cujus mentionem faciunt Magnifici Actorum *Lipsiensium Autores*, a. 1710. p. 484. Iurasses, martem *non inesse, sed esse*, nisi character *dendricus aliud & melius* svaderet.

§. XI.

Testis omni exceptione major est lignum in confinio nostro prope Sittichenbach, Holdenstædt ac Bornstædt erutum. Regno olim vegetabili subfuisse confirmat *tota structura, cortex, truncus, rami, radices, nodi &c.* Nec tamen tractui huic subterraneo arbores desunt, *ponderosissimo Vitriolo ac interdum ♀e repletæ, quæ fissæ vel decussatim disruptæ inexpertis æs videntur.* Glockenspeise, Kupffer-Sau. Verum in aërem per aliquot menses, potissimum *humidiores*, exposito hoc ligno, Vitriolum latitans, ut sorex, se prodit. *Egreditur foras, in flo-*

res

res se colligit, tandem avolat. Structura dendrica apparet, sed lacera, quæ postmodum in favillam albidam abit. Quod probè notandum

§. XII.

Non ita procul à Sittichenbach versus Septentrionem in Comitatu Mansfeldensi reperiuntur arbores *eodem* fato consepultæ, *ferè integræ*, utut subnigræ. Frustum hujus ligni concessit Dn. M. *Ioh. Erdmann Bieck*, V. D. Min. Islebiensis vigilantissimus, beati Dn. *Nicol. Voigtelii.* Præfect. metallurgic. (Berzehendners) Gener. Miraberis, Lector, in pectinibus ac fissuris *veram & flavidam resinam, etiam attactu dignoscendam.* Si accenditur, illico flammam concipit, *expellentem* resinosa copiosiora. Odor non adeo differt à *Succino* s. capite *mortuo* succini. Obiter hoc addam, quod facta succini odoris mentione, memoriâ repeto. In hoc tractu versus septentrionem prope Sangerhusam, non tantum *eadem strata arborea* reperta fuisse, sed etiam *verum ac genuinum succinum* in *argillofodina*, cujus Succini particulam ex liberalitate Dn. *Stockii*, chirurgi nostri civici possideo. Sed redeo in viam.

§. XIII.

Ex his omnibus constat, *qualitates has internas*, e. g. Lunæ, Martis, Vitrioli, Aluminis &c. *non esse connatas*, sed post submersionem *acquisitas*. Vapores enim *minerales permeaverunt* non tantum, post diluvium, strata ipsa terrea, sed & *omne id, quod in his offenderunt.* Prolixiorem demonstrationem reservabimus Physicæ diluvianæ, σὺν τῷ Θεῷ edendæ. Propterea hæ internæ qualitates *de origine ac natura ligni hujus minimè* testari possunt.

XIV.

Tibi ergo serva artem, Chymice, *cætera nobilissimam*, ne tuus *abusus* proprietates ligni connatas ac characteristicas magis destruat, quam doceat. *Insto.* Collige crania bovina, elephantina, caprina, crocodilina & alia. Fac periculum. Immitte igni, ut debes ac soles, prudens. Dirige, adauge, subtrahe flammas. Inquire in salia. Dic, sodes, ex his productis chymicis *cujuslibet* animalis discrimen *specificum*, quod tamen *vel sola* consideratio *structuræ aggregativæ* te docere potest.

Tergiversaris? Vereor, ne *sola* methodo chymica carbones, operam ac brabeum perdideris, imò simul *machinam animalem destruxeris*. Ideo etiam nostra fossilia, ut alia submersa, à mineralibus *optimè, imò unicè*, discernuntur notis characteristicis *externis*, *quibus ipse creator ab aliis aliisque distinxit in creatione*.

§. XV.

Nullum unquam minerale, verum scilicet ac genuinum, gaudet tali charactere: multo minus specifico: multo minus constante ac perpetuo per tot millia individuorum. Terra, lapides, mineræ sunt compages incertæ, inconditæ, variæ ac mutabiles. Nec Aurum, Luna, Antimonium, &c. quando adhuc resident in terrâ vel petrâ, semper & accuratè distingui possunt. Inde sequitur: *Nullum fossile characteris animalis ac vegetabilis, veri ac perpetui, est originaliter minerale, sed petrefactum, sed mineralisatum &c.*

§. XVI.

Hoc *axiomate* præmunitus ante sex annos & quod excurrit, horis *mihi recreando relictis*, studium hoc lithographicum, *vel tyro*, sum aggressus, nec tamen infeliciter, utpote qui nunquam experientissimos chymicos *dissentientes* fuerim expertus, quod diversis horum literis comprobare possem, nisi modestia speciem ostentationis evitandam svaderet. Et hôc quoque discursu supersedere potuissem, nisi *quidam*, Chymiâ abutentes, dicam mihi scribere & hanc artem tanquam *unicam ac supremam judicem sedentem*, *obtrudere* voluissent.

§. XVII.

Idcirco *tantùm ex structurâ* coralliorum *marinorum*, tanquam notis characteristicis *certissimis*, nostra judicemus fossilia, *non igne chymico*. Et hoc eo magis, cum ipsa corallia *marina* magis accedant ad naturam *lapidum*.

§. XVIII.

§. XVIII.

In limine quoque inquiſitionis in memoriam revocandum eſt, quod antea monui: ſcilicet plures *foſſiles* reperiri coralliorum ſpecies, quam *marinas*. *Copioſiores* enim in illo *diluvio univerſali ex altâ abyſſo* eructatæ fuerunt, quam *ordinariâ* maris revolutione ac æſtu, vel uri natorum *audaciâ* vel alio *caſu* extorqueri, protrudi vel exportari ac colligi minime poſſunt.

§. XIX.

Nunc aggrediamur *ipſam collationem foſſilium cum marinis*.

Neceſſe eſt, corallia marina in *baſi* quadam *radicali inhærere ac innutriri* ſaxoſis.

Ita quoque (1) comparatum eſt cum foſſilibus. Hoc docet foſ- (1)
ſile Sileſiacum Tab. I. fig. 3. a. a. Solus cœcus non videt orificium (liceat ita loqui) quo exſuxit olim incrementum, non ſecus, ac fungus terræ affixus.

Idem innuit fig. Tab. I. Radices quidem impetuoſa inundatione ſunt præfractæ, vel etiam in ſtatu depravato exeſæ ac conſumtæ. Centrum tamen quaſi radicale ſ. umbilicus, ex quo in peripherian diffunduntur fiſtulæ collaterales, abunde nos docet de inſitione primigenia.

Idem teſtatur Tabulæ I. fig. 7. Confer. Tab. IV. fig. 1. & 8.

§. XX.

Supra cap. II. §. 20-22. oſtenſum, *oriunda* corallia marina eſſe (2)
mollia.

Neque (2) hæc mollities noſtratibus deneganda eſt. Ab *origine mollia fuiſſe* ex tota ſtructura demonſtrari poteſt. Tab. I. fig. 1. 3. 7. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. Tab. II. fig. 6. 9. 15. 16. Tab. III. fig. 3. 4. Videmus enim partes ac fiſtulas *prioribus novas* ac ſocias, ſecundum indolem marinorum exortas. Confer omnino cap. ſequ. §. 9. de mollitie originali lapidis cornei.

§. XXI.

Primi coralliorum generis character genuinus eſt indoles *dendrica*.

Ita ac taliter (3) characteriſata reperimus quædam foſſilia, & qui- (3)
dem non unius ſpeciei, ſed plurium. Tab. I. fig. 14-19. Tab. II. fig. 5. Tab. III. fig. 8.

§. XXII.

§. XXI.

Secundum marinorum coralliorum genus est *saxosum*, de quo fusè egimus cap. II.

(4) Et hoc genus reperitur (4) fossile. Quod comprobant Tabulæ I. fig. 1-6. 8-13. Tab. II. fig. 1-4. 6-13. 15-21. Tab. III. fig. 2-4. Excipere quis possit, intra terram esse petrificata. Huic respondetur: (*a*) Reperiri quoque in arenofodinis, ubi immersa magis in calcem redacta, quàm lapidem: (*b*) Inter corallia dendrici generis, non petrifacta. (*c*) Et si revera in saxum degenerassent, quid tum? Sequeretur è genere dendrico olim fuisse.

§. XXIII.

Ramosæ dantur coralliorum marinorum species. Vid. cap. II.

(5) Etiam terra (5) post diluvium has species communicat. Tab. I. fig. 5. 8. 9. Tab. II. fig. 1. 2. 13. 8. 9. 18.

§. XXIV.

Corallia quædam marina sunt *truncata* seu *ramis destituta*.

(6) Neque hàc specie carent (6) *fossilia*. Tab. I. fig. 1. 4. 9. Tab. II. fig. 1-4. 10. 11. 17.

§. XXV.

Corallia quædam *marina* sunt *nodosa*, instar Galangæ. Knotig, wie Galgant.

(7) Et hanc speciem, (7) enumerant *fossilia*. Tab. I. fig. 4. 18. Tab. II. fig. 1. 2. 11. 12. 17.

§. XXVI.

Corallia quædam *marina* superbiunt *gyris elegantioribus*.

(8) Neque hoc decore (8) destitutæ sunt corallia *fossilia*. Tab. II. fig. 1. & 2.

§. XXVII.

Corallia *marina* sunt *interdum striata*.

(9) Et hæ striæ, (9) conspiciuntur in *fossilibus*. Captiva quamvis, hunc tamen mundum in immundo subterraneo mundo retinuerunt. Tab. I. fig. 9. Tab. II. fig. 1. 2. 15. 19. 21.

§. XXIIX.

§. XXIIX.

Corallia quædam marina sunt *punctata.*

Quædam *fossilia*, (10) non aliter sese habent. Tab. I. fig. 2. 8. Tab. II. fig. 16. Horum *puncta* interdum adeo *subtilia*, ut armaturâ oculorum indigeant, imprimis in lapide corneo. (10)

§. XXIX.

Quædam *marina majoribus ac minoribus poris* sunt instructa.

Neque hi (11) desunt *fossilibus*. Porositatem docent Tab. I. fig. 6. 17. Tab. II. fig. 6. 7. 9. 14. 16. 19. 21. (11)

§. XXX.

Quædam marina sunt *fistulosa*, horumque diversæ species.

Itaque *nostra* (12) à naturâ primitus sunt elaborata: quorum fistulæ, nunc, maximam partem, succo petricoso sunt repletæ. Tab. I. fig. 1. 3. 10. 12. Tab. II. fig. 12. 13. 9. 21. (12)

§. XXXI.

Structura quarundam fistularum corallinarum repræsentat *jubar stellatum.*

Neque *nostra*, (13) hoc jubar, in locis quamvis squalidis, penitus amiserunt. Stellæ enim majores, minores in illis conspiciuntur. Tab. I. fig. 7. 14. 15. Tab. II. fig. 5. 13. 14. Tab. III. fig. 2. 3. 4. (13)

§. XXXII.

Coralliorum quorundam marinorum species *constructis & collateraliter adunitis fistulis* inveniuntur.

Ita quoque (14) se quamplurima habent *fossilia*, quod *non obscurus naturæ ac originis corallinæ character* est. Tab. I. fig. 1. 3. 10. Tab. II. fig. 1. 2. 8. 9. 15. 16. Tab. III. fig. 3. 4. (14)

§. XXXIII.

Quædam corallia marina sunt *globosa*, *gibbosa*, die wie Kugeln, Höcker, dicke Schwämme ꝛc. aussehen.

Has quoque species (15) videmus *fossiles*. Tab. I. fig. 1. 3. 7. 10. 11. Tab. II. fig. 6. 7. (15)

F §. XXXIV.

§. XXXIV.

Quædam marinorum ſpecies *ductibus erroneis &c.* eſt inſtructa, ut *Batu Parudan* Indis dicta.

(16) Hanc quoque ſpeciem (16) Sileſia nobis obtulit *foſſilem.* Tabulæ I. fig. 11.

§. XXXV.

Quædam marinorum ſpecies ſunt *placenti-formes ſeu preſſæ.*

(17) Hæ quoque ſpecies (17) *è ſtratis terreis* depromuntur. Tab. I. fig. 14-17. Tab. II. fig. 8. 9. 15. 16.

§. XXXVI.

Quædam globoſæ *marinorum* ſpecies ſunt *fiſtulis ſ. tubulis* inſtructæ.

(18) Hæ fiſtulæ (18) itidem apparent in *foſſilibus globoſis.* Tabul. I. fig. 1. 3. 10. Tab. II. fig. 8. 9.

§. XXXVII.

Quædam marinorum ſpecies eſt *mitriformis.* Vid. Relat. Indic.

(19) Hanc *foſſilium* ſpeciem (19) exhibet fig. 3. & 7. Tab. I.

§. XXXIIX.

Quædam ſpecies marina oſtendit *fiſtulas ad certam profunditatem excavatas.*

(20) Et hanc ſpeciem de *complexu profundo*, (20) *ad ſuperficiem terræ rapuit cataclyſmus.* Tab. I. fig. 7. 12. 13. Tab. II. fig. 5. n. 12. 13. Tab. III. fig. 2.

§. XXXIX.

Inquiramus inſuper in *interiorem ſtructuram.* Marina quampluríma ſunt *ſpongioſa.*

(21) Hanc quoque *ſpongioſitatem* (21) *in nonnullis foſſilibus* conſpicimus. Succus enim petricoſus, vel ſi mavis, cryſtallinus, cui nihil non pervium, quædam corallia *foſſilia intacta* reliquit. Hoc teſtatur Tab. I. fig. 12. 13. Facies externa f. 12. tubuloſam ſtructuram clarè monſtrat. Verùm habitudo *interna* fig. 13. poſtquam diſſecui hoc *foſſile*, *cancellatam ac reticulatam ſpongioſitatem* manifeſtè teſtatur. Hanc internam ſtructuram crebriùs reperimus in *foſſilibus* generis *dendrici.* Tab. I. fig.

fig. 14. 15. 16. Tab. II. fig. 5. Potissimum Tab. II. fig. 12. 13. *internam* structuram *concavam*, ore hiante deprædicat.

§. XL.

Adesdum *Archeista.* Crea *noviter* naturam subterraneam. Manda insigniri amplissimo nomine: *Corallio-litho-dendrico-geneticam.* Adesdum *Iconomystes.* Fac juramentum credulitatis in tuæ phantasiæ ludibria. Enumera mulierculas infantigeras, Apollines Musis circumdatos. Sed *desine pro opere naturæ mimulæ hæc fossilia* venditare, quæ notas corallinas sat conspicuas tibi generosè obvertunt. Impossibile est, *& si darentur lusus*, his annumerari posse nostra fossilia, *tot specierum*, & quæ & *internam & externam* structuram, aliasque proprietates *exactissimè* referant.

§. XLI.

Pro origine ac naturâ corallinâ non leve argumentum, quamvis extrinsecum, est, quod nostra corallia *fossilia* (22) *pro diversorio* (22) *agnoscant strata super strata materiei mari propriæ, fluctuatim superinvectæ.* Sed de his fusius cap. VII. agam.

§. XLII.

Ejusdem valoris argumentum extrinsecum est, (23) reperiri coral- (23) lia *fossilia inter fossilia originis marinæ socia*, idem experta factum diluvianum. Non unum vel alterum, sed quamplurima marina admixta sunt. *Non incertæ dubiæque* fidei, sed *vera ac genuina* marina, lippis ac tonsoribus nota & [illegible] ab experientissimis Physicis *pro veris agnita.* Tot species conchyliorum, murices, turbines, ostreæ, Antalia, Nautili, Echini marini, articuli stellarum marinarum, dentes lamiarum, mandibulæ, vertebræ, scapulæ aliaque ossa crocodili marini. Dubitas? Ad manus sunt, & *conspectui tuo prostabunt.* Credas, Lector ingenue, conchylia ex arenofodinis, ubi & corallia sunt depromta, monstravi Ludionibus, etiam pertinacioribus. Viderunt. Ilico pro veris agnoverunt. Mirati sunt. Vix tamen crediderunt ex arenofodinis, quin potius ex ipsissimo mari esse. Tandem moniti de veritate, imo ipsi accedentes sedem horum submersorum, ac eruentes

talia manu propriâ, utrâque manu herbam prorexerunt. Adeo claruit tot fossilium origo ac natura, ex structura s. charactere ferè indelebili.

§. XLIII.

(24) Superpondii loco esto, (24) reperiri quoque marina ut videntur, vegetabilia, *planè incognita*, quæ in terrestria referri recusant. Tab. III. fig. 8. 9. 10. Conf. Cap. III. §. 48. 49.

Cap. VI.

De origine ac naturâ lapidis cornei corallinâ.

§. I.

Priusquam hoc caput aggrediar, meam ignorantiam, quâ tenebar antea, confiteri cogor, non equidem invitus, ne videar invidus.

§. II.

Cum primum & hos lapides manu menteque movebam, mirabar *frustulatim omnes* inveniri, etiam in stratis *nunquam adapertis vel disruptis*. Structura enim docebat, illos olim fuisse corpora *solida*. Sed quale totum? cujus originis? sali vel soli? hariolari non poteram. Per aliquod tempus plus quam in bivio hærebam. *Tandem truncus* Tab. IV. fig. 5. delineatus, post *alter* Tab. IV. fig. 7. ad manus perveniebant. Augurabar subitò *analogon quodpiam* corallii. Meditationibus *posterioribus* confirmabar. Paulo post, me ad conchylia, Entalia, Glossopetras sic dictas, &c. attento, sese exponebat Pyrites s. lapis *corneus concavus*, fig. I. Tab. IV. designatus, cui, ut mihi videbatur, pulvis calcarius defluebat. Abjiciebam primùm, tanquam rem nullius precii & æstimii. Verùm reminiscendo, vidisse me *praeminentias quasdam*, ilico repetebam. Purgabam adhalando. Visûs debilitati succurrebam armaturâ. Corallia *delicatiora* (flores corallinos dixerim) *ramosa, gyrata, punctata, reticulata, foliacea, non unius speciei* inveniebam mirabundus. His probè pensitatis non potui non in lectâ perseverare sententiâ. Colligebam plura,

con-

conferebam inter se & cum marinis. Idem docebant. Nunc audeo asserere. *Hanc Pyritæ speciem s. lapidem corneum nihil aliud esse, quam corallion antediluvianum.*

§. III.

In spem adducor, etiam Lectorem admissis rationibus sequentibus in hanc quoque sententiam abiturum esse.

§. IV.

Nimis copiosus fui cap. V. in collatione coralliorum fossilium cum marinis in genere. Nec tamen facti me pœnitet. Hôc enim capite, sine obscuritate me breviorem esse licet, cum illa, quæ dixi antea, Lectoris animum *præparaverint, ut eò citius percipiat*, quæ de lapidis cornei *origine ac naturâ* sum dissertūrus.

§. V.

Ante omnia pensitanda est *structura*, tum *externa*, tum *interna*, reperiunda in lapide corneo *non aliter*, ac in corallis *marinis.*

En! *truncum.* Tab. IV. fig. 5. 6.

Ramos, Tab. IV. fig. 1. 2. 4 6. Tab. V. fig. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15.

Ramos truncatos. Tab. IV. fig. 8. Tab. V. fig. 8. 9. 10. &c.

Crustam albidam. Tab. IV. fig. 5. 7.

Cavitatem in præruptis ramis calcariam. Tab. IV. fig. 5.

Residentia corallia in lapide corneo, *tanquam matriçe.* Tabulæ IV. fig. 1. 2. 3. 4. 20. 21. Tab. V. fig. 8 - 15.

§. VI.

Videmus corallia

Placenti-formia ac reticulata. Tab. IV. fig. 3. 9. Tab. V. fig. 15.

Fruticiformia. Tab. IV. fig. 1. 4. 6.

Globosa. Tab. IV. fig. 8. Dum hæc transscribo, adfertur frustum lapidis cornei, in quo globulum *spongiosum*, *sublustrem* vel quodammodo diaphanum conspicio.

§. VII.

Dantur

Ramuli punctati, Tab. IV. fig. 4. Tab. V. fig. 9. 12. 13. 16.

Porosi. Tab. IV. fig. 2. 3. &c. Tab. V. fig. 14. 15. &c.
Striati. Tab. IV. fig. 7. Tab. V. fig. 8. 10. 11.
Gyrati. Tab. V. fig. 12. 14. 15.
Imo nihil desiderari potest in *marinis, quod lapis corneus non exhibeat.*

§. VIII.

Audivimus Cap. II. §. 14. num. 5. Corallia marina *in calcem abire.* Sanè & hæc affectio *itidem* reperitur in lapide *corneo, quamvis durissimo.* Conf. §. 2. hujus capitis, & §. 25. capitis IV.

§. IX.

Gravissimum argumentum pro origine ac naturâ corallinâ est *mollities originalis.* Mollia primitus esse omnia corallia *marina* demonstravimus cap. II. §. 21. 22. Hanc quoqne lapidis *cornei mollitiem* facillimè probabimus. *Circumvestita* enim sunt lapide corneo, olim molli, *animalia marina, illorumque exuviæ infarcitæ quasi, eoque repletæ* conspiciuntur.

§. X.

Echini marini (pro statu præsente, *Echinitæ* dicti) *reperiuntur in lapide corneo.* Tab. IV. fig. 15. Tab. V. fig. 1.
Reperiuntur *aculei echininæ* in illo. Tab. IV fig. 16.
Reperiuntur *impressiones exuviarum echininarum.* Tab. IV. fig. 10-14. 17. Tab. V. fig. 4-7.
Reperiuntur *impressiones concharum marinarum.* Tabulæ IV. fig. 18. Tab. V. fig. 22.
Reperiuutur *impressiones articulorum stellæ marinæ* in hôc lapide. Tab. IV. fig. 19. Tab. V. fig. 18.
Quid? quod etiam *Belemnites*, sine dubio particula animalis cujusdam marini, *reperiatur.* Tab. IV. fig. 19.
Ut & *impressiones lapidis judaici.* Tab. V. fig. 20.
Hæc omnia lapidem hunc corneum *intrare vel in illo generari minimè potuerunt.* Certo ergo certius est, animalia hæc, vel potius illorum reliquias corallio hoc *crescibili seu propullulante coopertas & præclusas* fuisse.

§. XI.

§. XI.

Audivimus quoque cap. II. §. 4. *maris fossam seu domicilium stratis corallinis tanquam pavimento undiquaque obductum, imò strata super strata superimposita* esse. Inde quoque constat in illâ catastrophe stupendâ Erebum s. Abyssum non tantum *concredita evomuisse*, sed etiam ipsa hæc *pavimenta* ingentia, densissima ac latissima, maximam partem, dissiluisse, *simulque in superficiem terræ* translocata fuisse. Nemo ergo mirabitur, cum fragmenta lapidis cornei *majora*, minora, in superficie terræ longe lateque disseminata, sed etiam *intra terram in stratis Angliæ ac Westphaliæ cretaceis ac argillaceis integri ferè parietes* inveniantur.

§. XII.

Nec levioris ponderis argumentum est pro *origine marinâ*, *comitatus marinus*. In nostris enim arenofodinis lapis noster *mille marinis*, conchyliis rarioribus, antaliis, Asteriis, Belemnitis, Lapidibus judaicis &c. stipatus conspicitur. Noscitur ergo *ex socio*, imo ex se ipso originis marini ac naturæ corallinæ esse. Hæc sufficiant.

Cap. VII.

De sede seu loco deprehensionis coralliorum fossilium.

§. I.

Caput insequens, de *viâ ac vi*, quâ corallia nostra in has regiones mediterraneas ac montosas pervenerint, nos movet, ut de *sede ac loco deprehensionis prius ac curatius* differamus. Hoc enim methodus *naturæ* requirit.

§. II.

Corallia nostra, maximam partem, sunt vel *Silesiaca*, vel *Querfurtensia*, vel *Lipsiensia*. De aliis enim non tenebor rationem reddere Nihil enim sum asserturus, nisi quod ego, vel *autoptes* viderim, *vel fide dignis* relationibus confirmari possit. A Lipsiensibus exordiar.

§. III.

§. III.

Ager *Lipsiensis* fere planus ac diversis fluviis, Giselâ, Elestro ac Bahrâ intersectus. Nec tamen *collibus* amœnis destitutus, qui *extravasationes prædictorum fluviorum rideant.* Ipsa agri superficies *arenosa* magis, quàm limosa est, nisi in locis pressioribus. De hoc tractu consului Dn. *Mylium*, qui sequentibus me informavit: Der Ort, wo die Corallen (conf. supra cap. III. §. 9.) gefunden worden, ist allzuhoch gelegen, also, daß ihn Special-Fluten nicht übersteigen können. Und wo dergleichen sich ja ereignet hätten, müste man solches nicht der Pleisse, Elster und Bahra, sondern der **Mulda** und **Elbe** zuschreiben. Allein diese sind sehr **weit von Leipzig** entlegen, würden auch **schwerlich** Corallen, Asterien **und andere** Marina mit sich geführet haben. Vielmehr ist **vermuthlich**, daß etwa vor der Sündflut hierum eine See, auch diese Pflege **bewohnt** gewesen, weil man bey Ausführung der Keller, in dieser Stadt, dann und wann 5. bis 6. **Lachtern** tieff Zäune in **Sand-Bäncken** angetroffen. Ja, als man die Börse aufgebauet, hat man im Grunde eine **unverwelckte** grüne Artischocke angetroffen, welche auch noch auf E. Hoch-Edl. Raths der Stadt Leipzig Bibliothec gezeiget wird.

§. IV.

Arenofodinam Lipsiensem ipse adii, quæ sanè ex *illuviebus particularibus ortum minimè traxit*, ut autopsia docet. Mirè variat *stratis supra strata fluctuatim sibi invicem superimpositis.*

§. V.

Dum hunc agrum cogito, recordor illorum, quæ Dn. *Ramazzani ex Diario Italico D. Montfaucon de situ Mutinensi* refert. A soli superficie, *inquit*, usque ad pedes quatuordecim circiter non nisi cæmenta & *antiquæ urbis vestigia* apparent, in tali enim profunditate *viarum* strata ex siliceo lapide, *artificum tabernæ*, fundamenta *ædium* & opera *tessalata* passim observantur. In quo certe admirari subit, quomodo ad tantam *altitudinem solum excreverit*? Quod, profectò, in id referri

ri nequit, quod urbs iſta pluries funditus everſa fuerit, & poſtea ſuper proprias ruinas reſtaurata, editiorem ſitum acquiſiverit, ***eandem enim planitiem & æqualitatem*** præferunt ***circumſtantes agri***, imo urbs ipſa ***iisdem aliquando preſſior*** apparet. Poſt cæmenta ac rudera, terra ſe prodit ſatis ***ſolida & compacta***, ***ut terram virgineam*** quis crederet, & non multo poſt nigra & ***paludoſa*** viſitur, ***paluſtri arundine*** referta. Memini me in uno ex his puteis ad pedum 24. profunditatem ***culmen frumentaceum adhuc integrum*** obſervaſſe, ac in altero in profunditate pedum 26. inventum ***coryletum*** cum ſuis ***nucibus adhuc incorruptis***, ſic ***alternatim*** ad ſex pedes varia obſervatur ſoli mutatio, modo albi, modo nigri cum variarum ***arborum ramis ac foliis***, quaſi lamellis ac foliis ſuperinductis, donec ***ad planum cretaceum*** deveniatur, quod in profunditate pedum 28. primò conſpicitur. Hoc, ubi operarii attigerint, jam ſecuri, ne amplius ab ullo aquæ affluxu perturbentur, foſſionem ſummâ cum facilitate ad imum uſque proſeqvuntur. Hujus ſtrati cretacei moles XI. ferè pedes ac identidem ***multis cochlearum teſtis*** referta: illius ergo finis eſt in profunditate pedum 39. Poſtmodum ſtratum aliud ***paluſtre*** duorum pedum circiter apparet, ex ***juncis***, ***plantarum foliis ac ramis*** congeſtum. Ablato à foſſoribus hoc paluſtri ſtrato, ſtratum aliud ***cretaceum*** ejusdem ferè molis, ac ſuperius, ſeſe offert, cujus terminus eſt in profunditate pedum 52. quo ſtrato effoſſo, rurſus ſtratum ***aliud paludoſum*** priori haud diſſimile viſitur, quo ſemoto, denuo aliud ſtratum ***cretaceum*** ejusdem naturæ, ac ſuperiora, ſed minoris molis ac craſſitiei, quàm reliqua duo, & ſuperincumbit alteri ſtrato ***paluſtri***, quod tandem deſinit in ultimum illud planum, in quo terebra defigitur, quod planè ***molle eſt atque arenoſum***, ***multâque glareâ minutâ*** permixtum ac ***marinis quiſquiliis*** aliquando refertum; hujusmodi autem ſtratificatio, his intervallis, tum ***benè diſtincta in omnibus*** puteis, tum intra urbis pomœria, quam in ſuburbanis locis, ***conſtanti ordine ac lege*** obſervatur. Cum ſæpiſſimè in magnos ***plantarum truncos*** fodiendo incidant, ut non raro mihi videre contingit; hinc eſt, quod interdum non exigui laboris puteariis ſit ipſa terrebratio, quotiescumque in hujus-

modi truncos terebra impingat; Argumentum *evidens*, *solum illud aliquando aëri fuisse expositum*; nunquam tamen arborum truncos in stratis cretaceis observare contigit, sed in *palustribus tantùm &c.* Referente Dn. *Camerario*, Med. Profess. Tubing. & Archiatro in Dissert. physico-med. p. 292.

§. VI.

His erudimur non tantùm ex inundationibus *particularibus* strata extitisse, *sed etiam primitus è catholico illo diluvio.* Quis enim non videt infima strata *quisquiliis marinis referta ad diluvium referri debere.* Ita quoque comparatum esse cum agro *Lipsiensi*, *Dubiensi*, *Meuselwicensi & aliis Misnicis ac Thuringiacis*, *planioribus ac pressioribus*, autumo.

§. VII.

Verum enim verò ager *Querfurtensis longè aliter* sese habet, *editior est*, *nullisque fluviis* irriguus. Sitit & *nullâ aliâ*, *nisi pluviâ* aquâ reficitur. Rivulus, *Woyda* dictus, interdum *vix movendis* molendinis sufficit. Præeminent strata, quibus asservantur marina nostra, pedibus 40-100. Onestro fluvio circiter 300. Salæ 400. His quamvis *largissimè* effusis tanta tamem extravasatio *minimè* metuenda, quæ à littoribus *ad sedem* coralliorum fossilium, aliorumque *merè marinorum* pertingere possit.

§. IIX.

Strata ipsa mire *alternant & variant materiebus.* Testis sit lapidicina *Esperstadiensis*, milliare distans à Querfurt. *Perpendiculariter* prostat autopsiæ. *Primo* aspectu, imo *fugitivo* apprehendimus, *ex sedimento turbidi cujusdam fluidi strata illius traxisse origines.* Domata superficies nunc ager est, (Garten-Erde oder brauchbar Land) cui à Wandalis s. Venedis, aliisque populis *urnæ sepulcrales* olim sunt concreditæ, quæ nunc Lapidicidis sese ultro exponunt. Superius stratum limosum est, Letten/Leim, ac 10-18. ped. densum. Sub hoc marga subfuscula *lineâ continuâ*, semipedalis densitatis, conspicitur. Medicam esse hanc margam, asseruit *beatus Christianus Wolfius*, Medic. Doctor ac Practicus Lipsiensis. Profundiora *strata materiam alterant atque* glare-

glaream ac saburram, arenâ variâ variant. Sub his stratum calcarium deprehenditur, *cæmentosum magis*, quam solidum. Tandem stratum *fissile*, propius ad Pseudo-marmor, vel Alabastritem subcœruleum accedens, & *in illo ossa animalium marinorum, in specie crocodili marini* reperiuntur. Confer, si libet, nostros diluvii testes, §. 131-135.

§. IX.

In eodem tractu versus Septentrionem non procul ab oppidulo: *Scraplau* Comitatûs Mansfeldensis, ad Quercetulum quodpiam, varia depromitur *arena*, quâ postea Pseudo-marmor s. Alabastrites lævigatur. Strata hæc *arenosa ac montana ad modum fluctuum sibi invicem incumbunt.* Longè latèque diffunduntur quamvis *fissuris montium*, vallibus, fluviolo Woyda, intercipiantur. Observavi versus orientem prope Deutschen-Thal: versus meridiem prope Klein-Eichstädt: versus occasum prope Leimbach und Gatterstädt: versus Meridiem Occasum ac Septentrionem hæc strata Conchyliis variis intermixta reperiri.

§. X.

Miraberis, Lector curiose, *varietatem marinorum* repertorum in præfatâ arenofodinâ. Elargitur hæc Conchylia lævia, striata, gyrata, echinata, gryphata, dentata, serrata: *Murices, Turbines, Neritas, Entalia, Glossopetras, Lapides judaicos, Belemnitas, Alveolos, Echinitas, Asterias, Caryophyllos marinos, Oculos cancrorum*, imo diversissima alia marina *affabrè characterisata*, nec tamen omnia Physicis *satis cognita.* His intersunt Hammitæ, Rogen-Steine s. Ovaria piscium petrificata, quæ ad *centrum* usque lævigata *crustam, albumen ac vitellum* oculis exponunt. Quædam ovula magnitudinem granuli *papaverini vix* excedunt, tamen hæc omnia, *crusta scilicet, albumen ac vitellus* oculo armato prostant. Ex hâc arenofodinâ, *maximam* partem, depromta sunt *corallia nostra*, unâ cum *lapidibus cornuis*, ut & illud incognitum Tab. III. fig. 5. aliaque quamplurima.

§. XI.

Strata *Kuckunburgensia*, nobis viciniora, ferè 100. pedes à valle versus aërem assurgunt. Et hæc *variant materiâ* ac materiarum affectionibus. *Saxosa quidem sunt omnia*, partim fragibilia, partim marmoreæ duritiei. Continent *Nautilitas diversarum* specierum, *Conchitas* læves ac striatos, oblongos ac subrotundos, *Asterias*, interdum quoque *Dentes*, imprimis *curvos pernigros ac striatos*, *&c.*

§. XII.

Weidenbach haud ita procul à Kuckenburg ac Querfurt. ad viam Mœrsburgensem ac Lipsiensem è stratis petricosis, paucâ terrâ investitis Conchylia striata elegantissima, *Asterias* elargitur, numero innumero. Dn. *Iac. Leupold Mathem. Lipsiensis*, *primus observavit*, *primusque scripto publico illustravit Dn. Gottlieb Fridric. Mylius*, *in Memorabilibu Sax. subterr. Part. I. Relat.* IX. p. 65. *ubi multa simul ac erudita Lector inveniet*, *quæ studio lithographico inserviunt. Illorum instinctu & me* posteà, horis *subcisivis* huic applicui studio.

§. XIII.

Versus Libanotum, Sud-Osten, in agris eminentioribus colliguntur lapides cornei, *rarioris* sæpe commatis. Versus Austrum in stratis calcariis non ita procul *à Vizenburg ac Nebrâ Conchitæ ac Turbinatæ:* Versus Notolybium, Sud-West, conchylia delicatiora ex arenofodinis, in omnibus consimilia Scraplaviensibus, eruuntur. Versus Favonium West-Wind, in superiori strato arenoso prope *Gatterstæd* eadem conchylia, sed raro, inveniuntur. Ante tres annos circiter Dn. D. *Ioh. Georg Engelschall*, *Physicus Querf. ac Chymicus* experient. lutræ maxillam ibidem acquisivit, donoque mihi concessit. In *inferioribus* stratis Gatterstadensibus saxi arenosi flavidi *Nautilitæ*, *Turbinatæ aliaque marina* eruuntur, nec minus versus aquilonem, Nord-West, ad pagum Farrnstädt eadem in iisdem stratis. Nec silentio involvam, ante quatuor, & quod excurrit, annos, *totum uri sceleton*, ut ex *cornubus* videre licuit, è fissurâ montis cujusdam, Wasserschlufft, fuisse extractum à rustico. *Dimidiam cornu partem & hodiè asservo.*

§. XIV.

§. XIV.

Urbi nunc appropinquemus. Ad *castellum* versus Notolybium, Süd-West, ac Favonium, West-Wind, stratum *superius* inservit operariis calcariis, continens *conchitas leviter striatos*, interdum quoque *ossa*. Sub hoc strato latet *arenosum, sed firmissimum cochlitis ac conchyliis undiquaque refertum*. Hi & alii non rarò sunt *exesi*, & ut ochra prodit, succo martiali. Hæc inter inveniuntur *incognita* Tab. III. f. 8. 9. 10 *Asteriæ* innumeræ. Interdum *Nautilitæ* ac *Ichthyospondili*, interdum quoque *Lithobiblia*. Conf. Diluvii testes p. 162.

§. XV.

Intremus tandem *ipsam urbem*, isti superstructam *strato calcario*. Hoc *declive* est, versus Cæciam, Nord-Ost, pertendit, & prope Esperstædt, uti supra memoratum, in *imis* desinit. Hoc & alia *intra urbem* strata, ut putearii nos docent, *alternant materiebus, per modum turbidi fluidi superinvectis, nunc induratis*. Strata superiora ansam dederunt concinnandi tractatulum: *Rudera diluvii testes*, quem, si placet, adeat Lector, imprimis Tab. XXIII. num. 4. 5. Tab. X. num. 2-5. Tab. XXVI.

§ XVI.

Ex his elucescit *totam regionem Querfurtensem ac vicinam, altissimam quamvis, ex sedimento turbidi-fluidi ortam*, continentem quoque *corallia nostra* fossilia.

§. XVII.

Ad strata *Masselensia* principatûs *Olsnensis* in *Silesiâ* quod attinet, ore alieno, sed *fide dignissimo* eloquar. Plurimum-Rev. Dn. *Leonh. David Herrmann*, Past. apud Massel. prim. Vir & animo ac manu solers, perlectis diluvii testibus ita testatur autoptes: Ich freue mich, daß ich bey meinem besitzenden Vorrath von eben dergleichenRuderibus eine solche angenehme und vergnügliche Nachricht bekommen, durch welche ich gleichfals die Uberbleibsal, Zeichen und Zeugen der Sünd-Fluth meines Orts nützlich betrachtet. So viel nach diser methode eine genauere Inquisition in Wassergraben (ex

 quâ

quâ corallia fossilia aliaque marina, olim submersa, Dn. *Herrmann lynceis collegit oculis*) angestellt habe, wird das Masselische Revier mit dem Querfurtischen eines seyn. Fluten sind auch hier zu vermuthen. Strata, Erd-Schlamm-Leim-und Stein-Bäncke vorhanden. Schnecken und Muscheln mit ihren Rogen (unâ cum ovariis) nebst abwechselnden Gestalten sind in unbeschreiblicher Menge, groß und klein zu sehen, &c. Masselograph. Part. II. c. VI. §. 5. p. 205. sq. *Eadem ergo strata diluviana ultro agnoscit autor eruditissimus.*

§. XIIX.

Idem testatur Vir acerrimi judicii, Dn. D. *Georg. Anton. Volckmann*, Medicus Lignicensis experientissimus diversis ad me datis literis. Confer Cap. IIX. §. 31.

§. XIX.

Quemadmodum autem nostra marina fossilia *in aliis quoque mundi partibus* reperiuntur, nemo me ambagum accuset, hoc addentem: Dn. *Woodvvardum Anglum* in Geographiâ physica testari per universum mundum *eandem ferè stratificationem* inveniri: Et quamvis Dn. D. *Camerarius*, Medicinæ Prof. Tubing. Ordin. & Archiat. Würtenb. Dissertat. epist. XVI. p. 280. sqq. circa hoc assertum Woodvvardianum, non sine fundamento, *quædam moneat*, hanc tamen animadversionem *non ἁπλῶς, sed κατά τι admittendam* esse, puto. Tyrannis enim Diluvii *aliam*, quam stratificationem *sedatam & ubivis æqualem* credamus svadet. Conf. cap. sequ. §. Multa de his stratis *erudita* commentatus est Maxime-Rev. Dn. D. *Ioh. Wilh. Beyer*, in Altdorfinâ Theologiæ Prof. celeberr. *id hoc studio diluviano præstans apud Germanos, quod Dn. Ioh. Rajus ac Dn. Woodvvard in Angliâ, in Helvetiâ verò D. Ioh. Iac. Scheuchzer præstiterunt.*

Beyer. in eruditissimâ differt. de monumentis diluvii §. 1. p. 3.

§. XX.

Unicum adhuc adjiciam: Medicum quendam, è *Pensylvaniâ reducem*, sanctè nuper testatum fuisse *idem de stratis Americanis, ossa*

quo-

quoque & arbores continentibus. Non aliter quoque comparata strata regionum *Asiæ Malabarensium esse confirmant reliquiæ diluvianæ in illis reperiundæ.* Non ita pridem Dn. *Missionarii Danici ex Tranquebar varios paguros* transmiserunt, quorum unum museolo meo concessit *orphanotrophium Hallense*, planè eundem, si quantitatem exceperis, cum *Paguro Amboynico* petrefactoRumphii. Thesaur. imag. pisc. cochlear. &c. Tab. LX. num. 3.

§. XXI.

Neque hoc reticendum, quod nobilissimus ac politissimus Dn. *Mich. Reinhold Rosinus*, Mündensis Hanoveranus, me non ita pridem peramanter salutans, de *Stratis Hassiacis tractûs Teutensis*, non procul à *Cassellis*, *autoptes* commemoravit. Superficies montosa ac limosa est supervestiens stratum petricosum albidum conchyliis contusis ac laceris refertum. Sub hôc arena flavida reperitur, compluria conchylia, aliaque marina, etiam crustacea, in specie echinos marinos delicatiores, dentes Carchariæ seu Lamiæ, vulgò Glossopetras, nec non *Corallia subrubra* exhibens, contegensque simul ex eodem eluvionis fato aliud stratum sabulosum conchyliis diversæ magnitudinis commixtum. Infra hoc, in saxo martiali, vulgò Braunstein, echini marini aliaque marina, tandem idem saxum, sed solidius ac sine marinis, inveniuntur.

§. XXII.

Ex his omnibus constat, coralliorum nostrorum, imò aliorum fati hujus sociorum, locum deprehensionis *non esse terram creatam primam, paradisiacam s. virgineam, sed ex sedimento fluidi turbidi ortam, disruptam, ac pessundatam.*

Cap. IIX.

De viâ ac vi, quâ pervenerunt corallia hæc fossilia in nostras regiones ab oceano remotissimas ac montosas.

§. I.

Via ac vis, quâ pervenerunt *corallia in nostras* regiones, precedentibus capitibus satis superque indicata est, diluvium nempe *quoddam catholicum ea huc detulisse.*

§. II.

§. II.

Verum contra *negantes*, *necessitas* urget, ut *solidis rationibus demonstretur*, hanc viam esse *& veram & unicam.* Vix est credibile, quam larga sit *Scepticorum* seges, qui *ridendo* horrent hæcce *sat conspicua* cataclysmi *catholici effecta, Tros Rutulus*, imò qui *fidem* dedêre S. *Scripturis.* Verentur enim, ne admisso hoc diluvio divinitûs immisso, *insimul* justitiam vindicem, in scepticismum aliquando animadvertentem, confiteri teneantur. Quos ad vivum delineavit Petrus, II. Ep. cap. III, 3-7. Ast enim, ne Moysi vel sibi contradicere videantur, *mirè & mentem & mentum contorquent.* Maxima pars *Deum*, *naturæ Directorem*, pro *Ludione magis*, quam judice *antidiluvianorum ante-diluvianorum* Scepticorum audacissimè habent. Math, XXIV, 37. sqq. Sed his & aliis crassioribus I. capite satis responsum.

§. III.

Quidam opinantur, *tertiâ* creationis die, cum separasset Conditor fluidum à solido, *remansisse* conchylia aliaque marina, imo consequenter terrestria, *in sedimento terræ* nunc coagulato & partim petrifacto. Verùm *Moyses*, quem, deserto foro physico, Patronum causæ accersunt, *illos deserit.* Tacet enim non tantùm *remansionem* illam, sed etiam apertè testatur: *Quartâ demum* die animalia marina: *Sextâ verò* terrestria fuisse creata. Quî ergo fieri possit, *submergi prius tertiâ die, quam existere quartâ & sextâ?* Quid? Quod assertores insuper alios persuadere conantur, *homines*, *ante Adamum* ab optimo creatore productos, & ab irato, *sine culpa*, in incunabulis suffocatos & consepultos fuisse. Sceleta enim humana reperiri inter fossilia experientia fusè docet, & recenset Excell. Dn. D. *Ioh. Wilh. Beyer* in Differt. *de fossilibus diluvii univers. monumentis*, p. 11. sqq.

§. IV.

Alii & quidem *subtiliores*, *post principia* stant. Ajunt, negant. Confitentur submersorum naturam, vel animalem vel vegetabilem, sed *submersionem ipsam* ex inundatione *inficiantur.* Hem! ut desudant, ne hypothesi diluvianæ subscribere cogantur. *Mira obvertunt*

miri.

miri. Casus varios fingunt. Gurgites, terræ motus, migrationes & terræ & maris, & quid non? somniant & concionantur.

§. V.

Subtilissimi verò Scepticorum, visis ex sedimento turbidi fluidi ortis stratis, confitentur quidem eluviones, sed *particulares*, Ogygis, Deucalionis, Ægyptiacam, Chinensem, Mexicanam, Cymbricam, &c. Audiamus omnes.

§. VI.

Quidam illorum hæc corallia, aliaque marina *humanâ forsan manu allata, posteaque abjecta vel defossa esse perhibent.* Ast fumum vendunt (1) Tot corallia (2) tot specierum (3) per omnem mundum quasi sata (4) stratis saxosis infarcita (5) ab hominibus, qui nunquam mare peregrinum: vel accolis maris, qui nunquam hasce regiones accesserunt, deportata & (6) consepulta esse, quis credat?

§. VII.

Alii autumant, *terræ motu hæc marina loco mota.* Neque hi motus nos movent, ut diluvium universale negemus. Reperiuntur enim nostra corallia (1) per tot regiones dissitas (2) in stratis continuis ac parellelis (3) nunquam disruptis vel fissis (4) nulloque motu, ne tremore quidem, tactis, (5) à mari natali quàm longissimè remotis. Judæus ergo Apella credat, motuum effectus ita esse comparatos, ut (6) nimirum in lineâ *parallelâ ordinent, locent, & solis marinis marina, secretis & abactis alienis, jungant*, imò (7) ex imâ abysso rapiant ac trajiciant.

§. IIX.

Miri sunt quoque, qui *ascensum marinorum per gurgites subterraneos* meditantur. Ita enim eructata esse planè impossibile est. Gurgites enim (1) tanti effectûs non sunt. In speluncas quidem se interdum exonerant, non in montana, ad aërem, neque (2) intra strata saxosa, durissima ac contigua; (3) in lineâ horizantali (4) per omnem mundum &c.

§. IX.

Nec desunt augurantes, inde deduci posse, quod *maria non rarò situm mutent locaque possessa relinquant, aliaque occupent.* Verum & hoc augurium fallit. Fateor equidem, has mutationes accidere *locis maritimis,*

timis, Græciæ, Italiæ, Angliæ, Galliæ, Belgio, Sveciæ, Norvvegiæ &c. Nec diffiteor in ipso oceano *novas sæpe exurgere insulas, montes &c.* nec invitus concedo, maria absorbere littora & exspuere raptas terras in alia vicina loca, &c. Nemo tamen me adducet, ut credam, *talem mutationem unquam passos fuisse nostros* tractus (1) altissimos, (2) ab oceano remotissimos, (3) saxosos. Freta ac promontoria *petricosa* rident insultus aquarum tyrannicos, nec cedunt. Quî ergo hæc mutatio marina his locis, v. g. montosis, *Gif-busano, Enzelio, Finicis Turingiæ* Thüringische Ost-Gebürge, Finne, Fenne genant, in saxum firmissimum consolidatis accidere potuisset? Quid dicam de Riphæis?

§. X.

Aries quoque arenosus est, quo nostram sententiam destruere satagunt illi, qui de *corallis nostris fossilibus in specie* perhibent, *saxeæ esse indolis, & non secus, ac in saxis marinis pelagiis produci posse.* Non enim habent, quod volunt. (1) Nullibi conspiciuntur affixa lapidi, quin potius, (2) in arenâ (3) *inter conchylia nunquam in stratis subterrestribus oriunda*, quibuscum corallia nostra *idem fatum diluvianum* experta sunt.

§. XI.

In regiam magis inclinant ac tendunt dissentientes, qui *inundationibus transvecta quidem credunt, sed particularibus*, ut §. 4. audivimus. Ita *est, profectò, ut dicunt, nimirum per eluvionem esse transportata.* Reperiuntur enim

(1) In stratis *materiei marinæ*, glareosis, saburrosis.

(2) In stratis, ut autopsia docet, *ex sedimento fluidi turbidi exortis.*

(3) In stratis, ad modum aquarum, *fluctuatim* sibi invicem superimpositis.

(4) Fossilia ipsa, cum creaturis *marinis* sunt annumeranda, ut character animalis ac vegetabilis abunde docet.

(5) Hæcce fossilia, *olim pelagia*, *non supra-terrestres* creaturæ, sed marinæ: non indigenæ, sed peregrinæ, in peregrina loca comitantur;

6) Marinæ tot generum ac specierum. Conf. *Rajum, Luidium, Woodvvardum, Scheuchzerum I. I. Beyerum, Mylium, Herrmannum* & alios.

7) Nullum *aliud* transportationis medium excogitari potest quam eluvio.

§. XII.

Verùm enim verò & hi amici sententiæ inimici, *proximè* quidem à veritate *absunt*, *sed absunt*. Nulla diluvies specialis, quæcunque sit, hanc *universalem diffusionem tot marinorum* producere potuit, etiamsi plures vel succedaneæ hac illâc asserantur. Loca enim eminentiora uno ore protestantur.

§. XIII.

Nihil ergo reliquum est, quàm ut *diluvio* cuidam *catholico*, quo totus submersus & immutatus sit globus terraqueus, *tot mirabundos & vix credibiles effectus adscribamus.*

§. XIV.

Equidem audio susurrari, totalem terræ immersionem esse *impossibilem.* Sed his, puto, satisfecerunt ingeniosissimus *Burnetius*, Constantinus *Groot*, *Woodvvardus & alii.* Conferantur, si ad palatum, Rudera nostra, diluvii testes §. 36. sqq. Certè non *teneremur*, *possibilitatem cataclysmi catholici demonstrare, cum rerum testimonia, strata fluctuosa, & in his marina adsint. Nugantur, qui viso vulnere, ruinâ ædium, cadavere, deposcunt demonstrationem possibilitatis.*

§. XV.

Sanè *gentiles* cordatiores hoc diluvium *magis ex habitu terræ* agnoverunt, quàm ex ore Patrum didicerunt. *Indus & Afer* una cum remotissimis *Americæ nationibus* idem confitentur ac profitentur.

Groot. de relig. Christian. cap. V. *Stillingsfloet* orig. sacr. lib. III. cap. IV. §. 8. *VVoodvvardi* Geopraph. phys. p. 143. *Rudera diluvii test.* §. 22. p. 14.

§. XVI.

Quid? Quod *Moyses*, testis Christianorum gravissimus *idem* asserat, *à dubiis Christianis vapulans.* Ita inquit divinus Historicus: Rupti sunt fontes תְּהוֹם רַבָּה voraginis s. *abyssi magnæ*, aquarum scilicet sub crustâ terræ. Et cataractæ cœli sunt apertæ & fuit pluvia

ſuper terram quadraginta dies & quadraginta noctes. Et invaluerunt aquæ & ſe multiplicaverunt valde ſuper terram. - Et aquæ invaluerunt *valde valde* ſuper terram & cooperti ſunt omnes montes excelſi, qui ſub cœlo. Quindecim cubitis invaluerunt aquæ & operti ſunt montes &c.

§. XVII.

Quem cataclyſmum *catholicum* unâ cum effectibus *ὡς ἐν συνόψει* ſed *ſufficientisſimè* deſcripſit Magnif. D. *Georg. Wolfgang Wedelius*, Senior, ſed *juveneſcens*, noſtrorum Medicorum non pater, ſed *avus* ter venerandus, Academiæ Jenenſis ſtella *primæ* magnitudinis.

Exercit. I. medico-philolog. ſacro-prof. Decad. X. Cent. I.

§. XIIX.

Communicabo hanc *cataclysmographiam*. Ita inquit *Wedelius*: Quod me attinet, non impoſſibile videtur, cadavera ejusmodi, vel ex ipsâ Affricâ, ſeu loco meridionali, provolvi potuiſſe in Europam.

Si enim concipiamus vim aquarum, ſub gravioris ſaltem tempeſtatis inſultum particularem, quid de univerſi orbis *tam diro paroxyſmo* cogitabimus & poli utriusque *συῤῥάξει* graviſſimâ.

Exhorreo, dum hæc cogito, cœlum terræ indixit bellum, globus terraqueus *totus* ſubmerſus, continuatis procellis, rugientes ventorum globi, rapidiſſima nimborum volumina, ſumma exæſtuantium aquarum præcipitia, diriſſimi fluidorum aſſultus, montium & convallium fragoſi fremitus, diriſſimi mugitus barathrorum, *horſum vorſum disjecta omnia*, quam non, quæſo, vim exeruerint? Vix concipi illud, vix ſatis efferri poteſt, nedum deſcribi.

Credibile eſt, maximas fuiſſe exortas reciprocationes marium. Imo ne terra quidem potuit *firmare ſuum ſolum*, quin & deſuper experta fuit *ſuccuſſationes* illas, *everſa, disjecta, dirupta, quaſſata*, neque enim verba ſuppetunt ſatis ad exprimendum & preſſione illa duplicata irati ætheris & rarefactarum, ebullientium, ferocientium aquarum motus inteſtinos in viſceribus ſuis in centro quaſi ſuo paſſa horridiſſimos, *ſumma imis, ima ſummis turbata, confuſa, diruta univerſa.*

Cum

Cum ergo & ſub miſerrimâ illâ turbarum facie extra ſuos terminos *totus* terrarum orbis *quaſi dimotus* ſit , cur non potuerunt ſubmerſa & in abyſſum præcipitata cadavera locum occupare illum inſvetum ? Cur non ex damno tanto etiam commoda in hoc quædam à reſurgentis divinæ gratiæ radiis exoriri, ut & ipſa hæc oſſa teſtentur poſt tot ſecula, velut hiſtoria viva quædam , deplorandi illius ſtatûs reliquias ? Hæc ille.

§. XIX.

Idem teſtatur *Magnus Coringius* JCtus , vir in omni doctrinarum genere exercitatiſſimus in aureo tractatu de antiquo Helmſtadii ſtatu, quem adeat Lector.

§. XX.

Et quid vetat , audito *Medico ac JCto*, etiam *Theologum* autoritate pollentem, diluvianorum effectuum teſtem producere , teſtem ſimul phyſicum , nec *teſtimonium ejurantem.* Mihi autem temperare non potui, quin hoc fecerim propter *quosdam* clericos voce dictatoriâ *dictitantes luſus*, diſſenſum verò pro crimine majeſtatis *cathedralis* reputantes. Ideo ſcutatus incedam. Adesdum *Luthere* ! Sis mihi panoplia contra tuos, quâ nomen; non *ſententiam*: mihi tuo, quâ ſententiam, *non ſolum nomen.*

§. XXI.

Ita conteſtatur Megalander : *Poſt diluvium ſunt montes*, *ubi antea agri* amœnâ planitie fuerunt. Ita quoque non eſt dubium, nunc eſſe fontes , ubi antea nulli fuerunt & contra. Tota enim terræ facies mutata eſt. Nec dubito, *Reliquias diluvii* eſſe, quod, ubi fodinæ metallicæ nunc ſunt (arrigite aures, Ludiones!) ibi non raro reperiantur *ligna durata* in ſaxum. In ipſis ſaxis conſpiciuntur formæ variæ *piſcium & aliarum beſtiarum.* Sic credo mare *mediterraneum ante diluvium non fuiſſe*, ſed per diluvium ei factam viam hanc, in qua nunc conſiſtit. Sic ſpacium rubri maris , ſine dubio, *ante* fuit

fœcundus ager, & ut veriſimile eſt, portio aliqua paradyſi. Sic reliqui ſinus, Perſicus, Arabicus &c. exiſtunt ex *reliquiis diluvii.*

Comment. in Cap. II. Geneſ. Tom. VI. Wittenberg. Tom. verò IX. *Altenburg.* p. 47. a.

§. XXII.

Hæcce tamen teſtimonia, imo ipſius Moyſis (ſalvo reſpectu, quem debeo) *pauliſper* ſeponamus in foro hôc *merè* phyſico, ne circuli vitioſi me incuſent Sceptici.

§. XXIII.

Certè & *ſenſualitas ac dictamen rectæ rationis pro catholiciſmo inundationis cujusdam* pugnant, quæquæ hæc ſit, ſive Noachica ſive *alia*, cum tamen in Noachicâ omnes ferè conveniant.

§. XXIV.

(1) Accingamus ergo nos tandem ad ſtabiliendum aſſertum. (1) *Strata per univerſum mundum ex ſedimento turbidi fluidi exorta ſunt.* Per illam enim cataſtrophen *divinitus imperatam*, *ac via naturali productam*, ſupra-terreſtria limoſis ac aquoſis, aquatilia terreſtribus, animalia ac vegetabilia ſabulone, terrâ, margâ commixta, involuta ac conſepulta, quæ poſtmodum coaluerunt in maſſam unam, ſuccoque petricoſo l. minerali repletam *in lapidem vel mineram abierunt. Et quamvis hæc ſtrata variant*, tamen hæc variatio nihil aliud eſt, quam *fluctuatio, preſſio, reſurrectio ſtratorum, in teſtimonium diluvianæ tyrannidis*, de quibus fuſius ac ſolidius in Phyſicâ diluvianâ, cum DEO ac die edendâ. Conf. Cap. VII. §. 5. ſqq.

§. XXV.

(2) *Per univerſum mundum* (2) *in ejusmodi ſtratis, potiſſimum elatioribus reperiuntur creaturæ ſupra-terreſtres indigenæ & peregrinæ, mixtæ interdum marinis, imo potisſimam partem marinæ, marinæ exoticæ, exoticæ ac incognitæ.* Quisnam

nam ergo audeat hanc revolutionem terr-aquosam eluviebus *particularibus* asscribere? Conquiruntur, inquit, fidelissimus ac laboriosissimus naturæ mystes *Scheuchzerus*, in *omni terræ angulo*, magnâ diligentiâ horrendæ *illius catastrophes reliquiæ.* Integra inde formant musea non famâ duntaxat, sed *stemmate quoque ac dignitatibus illustres*, in *omni* Europâ imo in *ipsis Indis*, Viri. *Adeo copiosa* prostat supellex, ut seligere possint *alii cochleas & conchas*: alii *pisces*, alii *plantas ac ligna.* (*a*) *Rumphius* in insula, *Amboyna*, quamplurima collegit diluviana, & ære communicavit. Tab. LVIII - LX. (*b*) Memini, ex illustri Viro, *Dn. ab Aveman, Serenissimi Ducis Saxo-Gothani Consiliario* me, ante aliquot annos, audivisse, experientissimum Belgii Magnatem, D. *Petrum Valkenier*, Legationibus & expeditionibus gravissimis, ut & studiis exquisitissimis celeberrimum, *collegisse reliquias diluvianas omnis generis ac locorum*, quod & Vir *integerrimus* Dn. D. *Scheuchzerus* in Querelis ac Vindiciis piscium contestatur. p. 24.

(*a*) Herbar. *diluvian.* præfat. (*b*) *Rumphii* Amboynische Raritäten-Kammer.

§. XXVI.

Paguros petrificatos è regionibus *Asiæ Malabarensibus* advectos, supra audivimus. Ante annum, gratiâ *cujusdam Patroni*, massa arenosa in lapidem conversa conchyliis diversarum specierum undiquaque constipata meum museolum accessit, ex *intestinis Caucasi* eruta. Talem quoque *peregrè advectam* concessit Dn. *Augustus Carpzovius*, JCtus. Præfecturæ antehac Quernfortensis Præfectus meritissimus. Imo *America* litat reliquias diluvianas, ut cap. VII. *§.* 22.

§. XXVII.

Sed revertar ad *nostras* regiones montanas *nullâ, unquam*, quod probè notandum, *nisi pluviâ aquâ* irriguas. Hem! Quot & quam varia offerunt marina. Vicina *Thuringia* scatet diluvianis reliquiis. *Misnia & comitatus Mansfeldensis*, conterminus, hæc undiquaque de-

pro-

promunt. *Saxonia* inferior, *Haſſia*, *Franconia*, *Bohemia*, *Sileſia* eadem elargiuntur. Nemo, cui mens ſana in corpore ſano, hanc diſſeminationem, extravaſationi marium *particulari* adjudicare audebit.

§. XXIIX.

(3) Nec leve pro univerſalitate diluvii argumentum eſſe puto (3) *tam varia genera ac ſpecies arborum, herbarum, animalium, tum terreſtrium, tum aquatilium reperiri.* Non omnia fert omnis tellus ac mare. Quâ viâ ergo in noſtra montana pervenerunt, quæ ſibi *ſolùm* vindicat *extrema Aſia ac America*, niſi *vehiculo univerſali?* Noſter angulus *plusquam ſexaginta marinorum, marinorum* dico, *ſpecies* nobis conceſſit. Novæ mihi vel *ſoli* colligenti, & per manus potiſſimùm *mercenarias* non raro ſe offerunt ſpecies. Quid, ſi alii hic vel alibi colligerent, *otioſiores, curioſiores ac peritiores?* Legat, qui dubitat, Lithophylacium Britannicum Luidii & numerum mirabitur. Si hæcce ex inundatione *particulari* devecta fuiſſent, *tot ac tam varia exotica non reperirentur.*

§. XXIX.

(4) Et quod *majoris* momenti eſt, (4) *in noſtris regionibus eruuntur marina*, non tantùm *peregrina*, *ſed etiam peregrina incognita.* Probè notandum, Echinorum ac Nautilorum *ſpecies* reperiri, teſte Luidio, in Angliâ, quæ *neque induſtria, neque audacia urinatorum, neque caſu quodam* ad oculos noſtros pervenire poſſunt. *Idem* quoque de noſtris regionibus dicendum. Plus quam *viginti ſpecies nautilorum* aliorumque *conchyliorum* è noſtris Lapidicinis ac arenofodinis effodiuntur, cum tamen *vix quatuor vel quinque* ſpecies marinorum hodie è mari immediatè depromtæ appareant. Dum hæc ſcribo, filius natu minor ex arenofodinâ vicinâ *rariſſimum offert foſſile* Tab. III. n. 7. delineatum, idem *cum illo, quod* Dn. D. *Scheuchzerus* ære communicavit,

nicavit, Lithograph. Helv. num. 88. & particulam *piscis Rajæ* fuisse autumat. *Raræ* quoque marina, ut credo, *vegetabilia* Tab. III. f. 9. 10. designata: *rara* Tabulâ III. fig. 6. Vegetabilia esse, suadet structura; marina esse, comitatus omnino marinus. *Rara*, quia nemo Physicorum, quibuscum communicavi, quid & quale sit? dicere audeat. Ita quoque comparatum est cum *fossili* Tab. III. fig. 5. depicto. In stratis nostris calcariis ossa *trium specierum* animalium marinorum reperiuntur. Sed *duæ species latent* Zoologos. Tertia habetur pro crocodilo marino Dn. D. *Speneri.* Quamplurima insuper fossilia eleganter characterisata collegi, quæ *nostrum ferè scire* transcendunt. Quoties arenofodinas frequentavi, toties fermè *aliquid novi ac insoliti vel rarioris notæ* inter marina, nota, reperi. *Hæc marina marinis, marina peregrinis, peregrina incognitis conglomerata quasi, à nulla alia quàm diluvio universali transvehi potuerunt.* Plura tamen in Physica diluvianâ, DEO juvante, edendâ enarrabo.

§. XXX.

Hæc in genere de fossilibus, olim marinis. Nunc in specie de *coralliis.* Planè impossibile est particularem, *quæque sit*, corallia, quæ *Asiæ ac Americæ natales unicè debent*, (5) huc transportasse *potissimum lapides corneos ponderosos.* Conf. *Scheuchz.* Querel. ac Vindic. piscium p. 32. (5)

§. XXXI.

Testis omni exceptione major est. (6) *altitudo loci*, quo deprehenduntur corallia nostra aliaque marina. Non in ripis nostris ac locis pressioribus, *sed in editioribus inveniuntur*, *quæ nulla extravasatio aquarum particularis attingere, multo minus transscendere unquam potuit.* Ab Halâ Saxonum, ac alluente Salâ Querfurtum tria milliaria german: distat. Verùm quantùm ex aquarum molendinis inservientium *decursu ac dimensionibus*, Mühlgefällen, judico, *vix ducentæ ulnæ* s. 400. pedes *sufficerent altitudini.* Dic, sodes, (6)

quomodo mare longè pressius, quinquaginta circiter milliaria à nobis distans, imo americanum & Asiaticum, alvum exonerare & hæc marina in nostra montana, lineâ parallelâ trajicere potuerit. Ascende nostrum *Küffhusanum* Küffhäusser-Berg, lignum fossile duritiei adamantinæ exhibens. Videbis, *quatuor vel quinq; Oceanos in omnem mundum insimul effusos, non sufficere culmen illius ut attingant.* Curiosissimus meus conterraneus *Lehmannus*, Pastor olim Scheibenbergensis in Misnia refert, montosas Patriæ regiones, Ertz-Gebürgischer Kreis an Böhmischen Gräntzen, *adeo assurgere in nubes, ut idem frigus persentiscant cum borealibus* regionibus. *Nec tamen*, testibus metallofossoribus, *caret hic tractus diluvii testibus.* (a) Quid dicam de *ipsis Alpibus*, quas nuper ingeniosissimus ac peritissimus Dn. D. *Scheuchzerus*, Professor Tigurinus in chartâ *noviter* inventâ accuratissimè delineavit, præviis *octodecim* annorum observationibus multo sudore ac impensis, ut ipse literis ad me datis concessâqne hac mappa, fatetur. Obstupui steteruntque comæ, cum primùm in hanc introspexi & copiosissima concatenataque montium juga, *tàm stupendæ ac nubes ridentis altitudinis*, magis perpendi. Attamen & hæ *Alpes his diluvianis reliquiis in specie corallinis non sunt destitutæ.* Idem Dn. *Scheuchzerus*, adjutoriis barometricis observasse, testatur, Alpes 9000-12000. *pedibus præeminere Oceano* contermino. (b) Ostende ergo viam, Sceptice, quâ inundatione *speciali* pervenerint corallia aliaque marina in Alpes? Idem contestatur de *Riphæis* Silesiæ Excell. Physicus ac Polyhistor Dn. D *Georg. Anton. Volckmann*, Medicus Ligniacensis, literis ad me datis: Sowohl diejenigen, welche solche Dinge für Natur-Spiele achten, sind eines grossen Irthums zubeschuldigen, als auch die nicht gläuben wollen, daß diese marina petrifacta, *reliquiæ Diluvii universalis* wären, sondern nur von einer *particular* Inundation. Sie möchten doch erweisen, wie selbige nicht nur auf unsere hohe Landschafft sondern auch

auch auf die Gebürge in der Schweitz, in America und Africa kommen? &c.

(*a*) Schauplatz natürlicher Merckwürdigkeiten des Meißnischen Ertz-Gebürgs. p. 747. p. 759. (*b*) Physicæ Part. II. p. 160.

§. XXXII.

Etiam profunditas stratorum (7) *testatur universalitatem diluvii*, quibus consepulta hæc marina sæpe 200 - 500. pedum, teste Luidio, reperiuntur. Cap. VII. §. 5. de agro *Mutinensi* percepimus, *Sedimentum diluvianum aliis atque aliis stratis ex eluvionibus sine dubio particularibus esse obrutum ac obtectum.* Nostra fossilia sæpe ad *profunditatem* 20 - 100. *pedum* latent & quidem in stratis *parallelis ex sedimento turbidi fluidi ortis.* In Lapidicina *Esperstadiensi* prope Querf. superius stratum limosum, 20. ped. densum, sub se continet saburrosum ossibus elephantinis aliisque repletum, sub hoc sabuloso reperitur aliud, calcarium, in quo ossa animalium marinorum sunt recondita, *ad ped.* 40 - 60. Nemo rationis compos, hosce *profundas stratificationes ac sepulcreta particularibus* eluvionibus annumerabit. Eodem argumento dissentientes aggreditur Dn. D. *Volckmann.* Medic. Ligniac. iisdem ad me datis literis: Es möchten doch diejenige, so nur eine particular Inundation zulassen, nebst der Höhe, auch die fast unglaublichen Tiefen und Klüffte der Erden bedencken, darinnen diese Dinge oft in den allerhärtesten Stein vergraben seyn &c. (7)

§. XXXIII.

Unicum adhuc addam argumentum. *Fluctuatio horum stratorum non minus* (8) *catholicismum diluvii edocet.* Calcaria quidem strata nostra sunt continua, sed *instar fluctuum* modo pressa, modo insurgentia ad pedes 20 - 60. Versus Borrhapeliotem seu Cæciam Nord-Ost, ped. 60 - 70. declinant. Sic quoque stratum illud celeberrimum ☽ & ♀ *dives nigrum ac fissile* Schiffern, Ichthyolithis refertum, (8)

ad *modum fluctuum* ſe habet. Verſus Notolybium, Sud-West, in agro *Bottendorffenſi* unâ cum regione quadantenus exſurgit, mox *ſub Onc-ſtro preſſius*, noſtram viciniam permeans, verſus Septentrionem tendit. In *comitatu Mansfeldenſi* iterum, ſed *fluctuatim* reperitur, als steigend und fallend, quin etiam verſus Cæciam, Nord-Ost, in *agro Wettinenſi*, ubi & Lithanthraces, Lithophyta ac Ichthyolithi eruuntur. His ſtratis *fluctuantibus* hîc illic *juga montium ſunt impoſita*. Nemo igitur *hanc ſtratorum fluctuationem, colliumque impoſitionem pro effectu particularis inundationis* venditare præſumet.

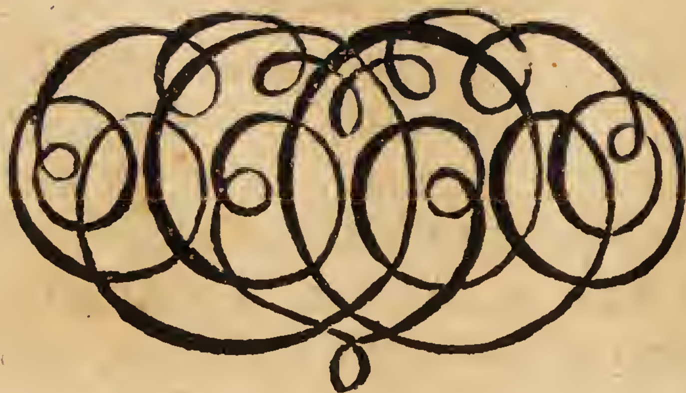
§. XXXIV.

Pluribus argumentis non indiget aſſertus catholiciſmus diluvianus. Hoc tamen ſilentio non præteribo. Magnif. Dn *Ioh. Wilh. Beyerum*, Theologiæ Doct. ac Prof. celeb. *ſolidiora in tertiâ* Diſſertationum diluvianarum communicaturum eſſe, ut promiſit in *primâ*.

§. XXXV.

Sat prata. Claudendi ſunt rivi & ſcripto huic coronis eſt imponenda. *Experientiæ ac rationi conſentanea* pro ſcopo poſui, totus alienus à præjudiciis. An tetigerim, judicent, peritiores me: Sin minus, moneant iidem, à ſe quoque humani nihil alienum eſſe putantes. Peræque mihi erit, ſi meliora poſteris erudiendis dedit mea hæc meditatio, *vel aliena correctior dabit*. Non applauſum capto, veritatem venor. Nos etenim venantes *participabimus eam amicè*.

Vale *Lector quisquis ſis*, mihique omnem ne denega gratiam, gratioſiſſimo Numini te cordicitus commendanti.





INDEX.

A.

ANimalium marinorum partes in coralliis p. 15
in lapide corneo p. 29. ſq.
Animalia marina, an tertia creationis die, abductis aquis, remanſerint in ſedimento? p. 56
Archæus, an ludat? p. 3
Aſteriæ ſunt articuli ſtellarum marinarum ſ. capitum Meduſæ. p. 17
referuntur a quibusdam inter corallia. p. 16.
Aſtroites originaliter corallion p. 16
Aura ſeminalis ex animalibus marinis, an detur? p. 7

B.

Belemnites, originis animalis. p. 2
in lapide corneo. p. 30

C.

Caucaſus offert diluviana p. 63
Character externus ſ. ſtructura aggregativa inſervit examini foſſilium diluvianorum. p. 38
Chymia an idem præſtet? p. 35
Chorolithos propriè loquendo non eſt luſus. p. 4
Conchyliorum marinorum ſpecies quam plurimæ in agro Qverfurt. ac vicino. p. 51
Corallia in ſtatu integro ac creato. p. 11. ſqq.
Corallia reperta quoq; in fluviis p. 11
Coralliis inveſtiuntur fundum & parietes maris. p. 11. 47
Corallia dividuntur in genus lignoſum & ſaxoſum. p. 11
Coralliorum generis lignoſi recenſio p. 11
ſaxoſi recenſio p. 12
Coralliorum ortus p. 13
incrementa annua. p. 11
plura reperiuntur foſſilia, quam marina, quare? p. 13
foſſilium recenſio. p. 17

Corallia marina ab initio mollia p. 14. consequenter fossilia s. diluviana p.46
Coralliorum fossilium nomina specifica p 16
collatio cum marinis p. 17.sqq.
Corallia continent intra se animalium reliquias. p. 11
testas concharum. p.15
Coralliorum fossilium origo ac natura demonstratur p. 39. sq.
Coralliorum sedes p. 47
in agro Lipsiensi p.45.Quer-furt.p.50.Masselensi p.53
Corneus lapis. Vide: Lapis.
Cornu Hammonis denominatio ad Idolo. p. 16.
Curiosi, non curiosa desunt. p. 27
D.
Dendrites, propriè loquendo non est lusus naturæ.
Diluvianorum fossilium historia difficilè cognitu, quare? p. 1.2
Diluvianæ hypotheseos assertores. p. 8. 9
Diluvium universale à nonnullis negatur.p.56. Horum opiniones recensentur & examinantur. p. 56. sqq.
Diluvii catholici demonstratio p.62
testimonia p. 55
descriptio Wedeliana p. 60
Diluvia particularia asseruntur p.58
Diluvii universalis possibilitatem nemo tenetur probare, cum rerum testimonia adsint. p. 59
E.
Echini, eorumque partes in lapide corneo. p. 30.sq.
F.
Feuer-Stein, unser gemeiner, originis corallinæ est.p.44
Fossilia diluviana partim cognitu difficilia p. 1. 2.
Fossilium coralliorum natura & origo demonstratur. p. 39.sqq.
Fossilia corallia melius ex charactere externo, quàm pyrocriticâ dignoscuntur.p.35.sq.
H.
Hammites. Hujus ovula consistunt è crustâ, albumine vitello.p.51
I.
Judaicus Lapis, originis animalis p.2
in lapide corneo.p.46
L.
Lambecii commentatiuncula in phiolam achatinam p.7
Lapis corneus, Feuer-oder Flinten-Stein est originis corallinæ p.27.44

Lapi-

Lapidis cornei deſcriptio p.27
Lapidum corn.recenſio. p. 28. ſqq.
Lapidi corneo involutæ animalium partes.p.29.ſq.
Lapidis cornei copia p.47
Lapis corneus, quâ viâ pervenerit in noſtras regiones editiores. p.47
Lipſienſis ager maxima ex parte conſiſtit è ſtratis diluvianis.
Leopoldus, Jac. Mathematicus Lipſ. primus obſervavit Foſſilia diluviana agri Qverf.p.52.
Luſuum naturæ cauſa, an Archæus? p. 3
 aſſertores injurii in DEum ſeriò agentem. p. 3.4.6
 nomine utuntur Viri quoque ſapientes, ſed ad os & morem vulgi. p.4.5
Luſus dantur, ſed phantaſiæ ex abuſu viſus p.5
Luſuum quorundam recenſio p. 5. ſq.
 Obſtetrix credulitas p. 6
Luſus facilè aſſerunt, qui diluvium catholicon in dubium vocant. p.8.56
Lutherus in lapide foſſili, figmentum p.6
 teſtis diluvii p. 61
M.
Maria cum infantulo in lapidibus figmentum phantaſiæ. p.2
Maſſelenſis ager principatus Olſnenſis offert diluviana.p.53
 agri altitudo. p.66
Mutinenſis ager conſiſtit è ſtratis undoſis p.48.ſq.
Mylius, Gottl. Fr. primus ſcripto publ. illuſtravit foſſilia Qvernf. diluviana. p. 52
Mylii Saxonicâ ſubterraneâ nemo noſtrorum lithophilorum facile carere poteſt.p.30.
N.
Natura metallolithogenetica p. 3
 ſerio agit, nunquam ludit.p.4
Naturæ ordo ſeu œconomia poſt diluvium perturbata p. 4
Nautilites, vulgò cornu Hammonis p. 16
Nux moſchata, ut videtur, in lapide Qvernf.
O.
Omnipotentiæ divinæ nomine abutuntur, qui luſus aſſerunt.
P.
Phyſica termini-loqua inſufficiens. p. 2

Cicero-

Ciceronem non loquitur.
Pyrrhini annuli achates, referens idola, non naturæ, ſed phantaſiæ luſus eſt. p. 4
Pyrites, Vid. Lapis corneus.

Q.

Qualitatum occultarum aſſertio candidior, quam luſum. p. 3
Quernfurtenſis ager è ſtratis diluvianis conſiſtens. p. 48
quàm plurima continet marina. p. 51

R.

Rumphius, oculatiſſimus cœcus, enarrat corallia marina. p. 10

S.

Scholaſtici partim faſtuoſi. p. 27
Sileſiacus ager Diluvii teſtis. p. 53
Strata globi terraquei ex ſedimento fluidi turbidi diluviano orta p. 48. ſqq.
in agro Lipſienſi p. 48
Mutinenſi, Quernſ. ac vicino p. 50. ſq.
Haſſiaco. p. 55
Strata diluviana per univerſum mundum p. 54
in Americâ. p. 54

T.

Terra medica prope Qvernf. p. 36
Teſtæ concharum in coralliis p. 15

V.

Volckmannus, Georg. Ant. Med. D. Lignic. teſtis ſtratorum diluv. p. 66. 67

W.

Woodvvardi Sententia de ſtratis diluvianis à D. Camerario notata. p. 54.

Sphalmata typographica potiora:

Pag. 7. lin. 20. errore. p. 8. l. 7. Mauſeoſis. Res. p. 8. l. 23. acumen. p. 10. l. 21. ſi fundum. p. 14. l. 14. quem. p. 14. l 19. generis. p. 15. l. 16. Num. p. 16. l. 3. decepti recenſent. p. 18. l. 6. radioſam. p. 25. l. 19. fungi. affixa. p. 29. l. 17 globuli. p. 29. l. 23 mirari. p. 35. l. 18. negligenda. p. 35. l. 21. noſtra. p. 35. l. 22. quondam. p. 36. lin. 8. Vitioſus. p. 36. l. 26. Holdenſtädt. p. 37. l. 6 Fruſtum. p. 37. l. 8. Bergzehndeners. p. 38. l. 1. chymicâ. p. 43. l. 20 fatum. p. 43. l. 22 marina, lippis. p. 43. l. 23. & ab. p. 44. l. 11. tenebar antea, p. 46. l. 12. §. 21. 22. p 46. l. 24. marinæ. p. 53. l. 6. Conchyliis. p. 55. l. 13. reperimus. p. 56. l. 11. quàm judice. p. 56. l. 22. quartâ & ſexta. p. 58. l. 23. glareoſis p. 59. l. penult. בָּרָה. p. 65. l. 2. Rara. l. 3. Rara. p. 68. ult commendanti.

TAB. I.



TAB. II.



TAB: III

TAB: V.




TAB. N.
1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10
11
12.
13.
14.
15.
16.
17.
18.
19
20.
21.
a
b.

Il paraîtrait que l'auteur de cet écrit, Dr. Sigismund Büttner à Auerfort, serait le père de feu le Professeur du même nom, D. S. August Büttner, mort à Goettingue en 1769. Selon le Dr. Blumenbach (ad hist. méd: p. 405) celui de Goettingue n'a atteint que l'âge de 46 ans, et doit être né par conséquent en 1723 environ et cet écrit est de 1714. Il est donc surprenant que Pütter prétende (essai d'une histoire savante de la méd: à Goettingue p. 162), que le Büttner de Goettingue ait fourni le plus de matériaux pour l'ouvrage sur les Elliseken Corallen; quant à moi, il me semble plus probable que celui-ci ait été l'auteur du livre.

Es scheint als ob der Verfasser dieser Schrift Dav. Sigismund Büttner ein Anverwandter des Vaters des 1769 in Göttingen verstorbenen Professors gleiches Namens D. C. August Büttners war. Nach Blumenbachs Introd. ad hist. med. p. 409 wurde der Göttinger nur 46 Jahre alt und ist also 1723 geboren, diese Coralliographia Schrift ist von 1714. Aufgefallen ist es mir, daß Pütters Versuch einer academ. Gelehrten-Geschichte der Univers. zu Gött. p. 162 bey Aufzählung der Gött. Büttners Schriften nichts von [illegible] Merkel [illegible] zur Elbischen Corallen [illegible] [illegible] [illegible] Es scheint als wenn er [illegible] ob dieser der Autor dieser Schrift gewesen ist.

